

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Özvegyeink nyugdíja.

Irta: Hein György hadnagy-számvivő.

Özvegyeink nyugdíjigényeit — a mint azt már megírtam — az 1885. évi XI. t.-cz. III. fejezete tárgyalja.

Ezen t.-cz. inteniói sok tekintetben nem eléggé világosak, illetőleg az abban foglalt batározványok ma már nem állják meg teljesen helyüket, a mit leginkább bizonyítanak a több ízben hozott közigazgatási bírósági ítéletek, a melyek egyes vitás esetekben az utolsó, döntő erejű szót mondották ki.

Leez talán alkalmam kiterjeszkedni minden egyes konkrét eset tárgyalására, ismertetésére, mert azokat minden egyes aszonymnak, legyen az tiszt, avagy legénységi állományu egyén neje, jó tudnia, hogy adott esetekben maga is hozzátvetőlegesen képes legyen megállapítani, vajjon van-e egyáltalában e milyen ellátásra igénye és ezt a törvényben biztosított igényét mikor és hol kell érvényesítenie, hogy a saját gondatlansága révén károsodásnak ne legyen kitéve.

Lapunk mult évi 38. és 39. számában özvegyeink ellátási illetményeit részletesen tárgyaltam, ép ezért jelenleg csak egyes esetek leírására szoritkozom, a melyek magát a közigazgatási bíróságot is foglalkoztatták és oly ítéletet provokáltak, a mely adott esetben a jövőben is zeinórmértékül szolgálhat.

Szükségesnek tartom itt röviden felemlíteni, hogy mi uton-módon jutnak egyes ellátási ügyek a közigazgatási bírósághoz, mint legfelsőbb fórumhoz, a melynek ítélete minden egyes esetben döntő és megfelebbezetetlen.

A közigazgatási bíróság az 1896. évi XXVI. t.-czikkel lett életbe léptetve. Ezen t.-cz.-ben fel vannak sorolva mindazon ügyek, a melyekben a döntés a közigazgatási bíróságnak van fenntartva s a 83. §-ban ki van mondva az, hogy az állami alkalmazottak ellátási ügyeiben felmerült vitás kérdések eldöntésére szintén ezen bíróság illetékes.

Az alább tárgyalandó ügyben sem tudtak az utalványozó hatóságok dülőre jutni, ép azért a közigazgatási bíróságnak kellett döntenie s az ítélet indokainál fogva annál is inkább nagyfontosságú, mert az a törvény rideg betűjével ellentétben áll ugyan, de a mint látni fogjuk tökéletesen megfelel azoknak az intenióknak, a

melyek a törvényhozót az 1885. évi XI. t.-cz. életbe léptetésénél vezérelték.

De nemcsak a hatóságnak, hanem a magánszemélynek is jogában áll a 93. §. értelmében ügyét a közigazgatási bíróság elé vinni, de a beadványt mindig a hivatalos értesítés kézbevételeitől számított 15 napon belül kell benyújtani, mert ellen esetben a beadvány — mint elkésett — egyáltalán tárgyalás alá nem vétetik.

*

A közigazgatási bíróságnak 1909. évi május hó 25-én 730/1909. K. szám alatt hozott alábbi elvi jelentőségu döntvénye következőkép szól:

„Az 1885. évi XI. t.-cz. 52. §-ának utolsó bekezdésében a törvényhozónak az a czélzata nyilvánul, hogy ha a nő elveszti azt a vagyoni támaszt, a melyet újabb férjhez menetele által férjében nyert és a melyre való tekintetből korábbi özvegyi nyugdíja beszüntettetett, ebben az esetben a nő létfenntartása biztosíttassék. Ebben képest nem lehet különbséget tenni a házasság megszűnésének különböző esetei között, jelesen: hogy a házasság a férj balála, vagy a házasság semmisége, vagy érvénytelensége, avagy végül felbontása következtében szünt-e meg és a házasság felbontása esetén a korábbi özvegyi nyugdíj folyósítása kérdésénél csak az vétetik tekintetbe, hogy a nő az elvált férj után vagyoni ellátásban részesül-e?”

Ezen elvi jelentőségu döntés tehát — a mint látjuk — nagyon humanusan magyarázza a törvény 52. §-át, a melyben szó sincs törvényes válásról, hanem imperative ki van mondva az, hogy ha az ellátását fenntartott özvegy második férje után is *özvegyességre jut*, előbb élvezett ellátását (nyugdíját) a törvényes feltételek fennforgása esetén a második férj halála napjától kezdődőleg újból megkapja.

A közigazgatási bíróság tehát nem ragaszkodott a törvény rideg betűjéhez, hanem ítéletét — a melyet egy konkrét esetből kifolyólag hozott — megindokolta azzal, hogy a törvényhozó a nyugdíj fenntarthatásának kedvezményével el akarta érni azt, hogy ha a nő elveszti azt a vagyoni támaszt, a melyet újabb férjhez menetele által férjében nyert és a melyre való tekintetből korábbi özvegyi nyugdíja beszüntettetett, ebben az esetben létfenntartása újból biztosíttassék.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa- rézfuvó-hangszer, húr, stb., míg **Romónyi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségtérítés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő.

De nem is lehetett más intentiója a törvénynek s ba egy kissé gondolkodunk az eset felett. önnönmagunktól is rájövünk e tétel helyes voltára.

Miért kap az állami szolgálatban álló egyén özvegye nyugdíjat?

Azért, mert férja elbalván, a hátrabagyott család kenyérkereső nélkül maradt; már pedig, ba az állam megengedi alkalmazottainak a családalapítást, akkor legegyszerűbb kötelessége, hogy a családfő elbalválása és a törvényes feltételek fennforgása esetén a hátrabagyott özvegy és árvák ellátásáról nyugdíj, nevelési járulék stb. folyóvá tétele által gondoskodjék, ilyformán biztosítva azok létfenntartását.

Ha azonban a nő az újbóli férjhezmenetelt az állami ellátás fölé helyezi, megszűnt az ok, hogy az állam létfenntartásáról gondoskodjék, ép ezért lesz ily esetben nyugdíja beszüntetve.

Márt most, ba egy özvegy újbóli férjhezmenetele által az államot a nyugdíj további fizetése alól ideiglenesen felmenti, mi sem természetesebb mint az, hogy ezen ideiglenesen felfüggesztett igénye újból feléled akkor, ba a másodszor kötött házasság bármi oknál fogva megszűnik s a nő újból támasz, kenyérkereső nélkül marad.

Mert hiszen nemcsak az újbóli özvegyiségre jutással, hanem a házasság felbontása, érvénytelenítése, a törvényes elválással is beállhat újból annak szüksége, hogy az ily módon magára maradt nő az állam segítő kezét kénytelen igénybe venni s ba az állam elvonta tőle a létfenntartás alapját képező nyugdíjat, akkor, a mikor arra rászorulva nem volt, mi sem természetesebb, mint hogy mihelyt a nyugdíj elvonásának indokai megszűntek, az illető nő régi *fenntartott* jogai önnönmaguktól újból felélednek.

Erre az álláspontra helyezkedett különben már 1892-ben a magyar minisztertanács is, a mely április hó 11-én megtartott tanácskozása alkalmával szintén oly értelmű határozatot hozott, hogy a fenntartott nyugdíj az esetben is folyósítatik, ba a másodizben kötött házasság törvényesen felbontatik is és az elvált nő második férjétől ellátásban *nem* részesül.

Természetesen a közigazgatási bíróság ítéletének megindokolásában ezen minisztertanácsi határozat szintén döntő érv gyanánt szerepelt.

A magyar minisztertanács tehát már 17 évvel ezelőtt szükségesnek látta az 1885. évi XI. t.-cz. 52. §-a mi-kénti értelmezését illetőleg határozatot hozni, a mely az elvált nőnek is biztosította előbb élvezett nyugdíját, *ha második férjétől elválásban nem részesül.*

Újból egy feltétel, a mely könnyen félreértésekre szolgáltathat okot!

A laikus könnyen félremagyarázhatja ezen feltételt, mert önkéntelenül arra gondol, hogy a minisztertanácsi

határozatban *állami* ellátásról van szó, a mi pedig *teljesen ki van zárva.*

Itt nem állami ellátásról, hanem *tartásdíj*ról van szó, a melyet a bíróság az elvált nőnek megítélt; a melyet tehát második férjének kell fizetnie.

Jól értsük meg egymást! Miért folyósít az állam az özvegynek nyugdíjat? Azért, hogy létfenntartása biztosítsák!

Hogy mennyi szükséges az özvegy létfenntartására, azt az állam állapítja meg.

Mondjuk egy özvegynek 900 korona nyugdíjra van igénye, vagyis az állam az özvegy létfenntartására 900 koronát utalványoz. Ha most ezen özvegy újból férjhez megy s házassága felbontatik, akkor csak az esetben folyósítható részére újból ezen összeg, ba a bíróság második férjét tartásdíj fizetésére nem kötelezte.

Tegyük fel azonban, hogy a bíróság az elvált nő részére évi 600 korona tartásdíjat ítél meg, akkor a nő az államtól csak évi 300 korona nyugdíj folyósítását igényelheti s azt meg is kapja.

És ez rendjén van így, mert az özvegynek az újbóli férjhezmenetel következményeivel számolnia kell. Megint más kérdés, vajjon az elvált nő a részere megítélt tartásdíjat tényleg megkapja-e elvált férjétől, a mivel természetesen az állam nem törődhetik s az ellátás, illetőleg bizonyos bányának újbóli folyósításánál csak a bírói ítélet lehet mérvadó.

Hiszzen, ba ez ki nem lenne mondva, akkor az elvált nő még az esetre is igényelhetné az államtól a nyugdíjat, ha pl. 1200 korona tartásdíjban részesülne; már pedig ily esetben létfenntartásáról gondoskodva van, mert nagyobb összegű tartásdíjban részesül, mint a mennyit törvényszerű nyugdíja kitenne.

*

Végül még csak annyit, hogy a tartásdíjat nem szabad megszüntetni a második férj netáni elhalálása után örökölt vagyon révén biztosított létfenntartással, mert előbbi esetben elválásról, utóbbi esetben pedig *újbóli özvegyiségről* van szó, a mely esetre nézve a többször idézett t.-cz. 52. §-a konkrét intézkedéseket tartalmaz.

*

Amint tehát láttuk, a nyugdíj fenntartása lehetséges ugyan, de tisztázást igényelne az a kérdés, vajjon a *kegydíj*, hasonló elbánás alá esik-e?

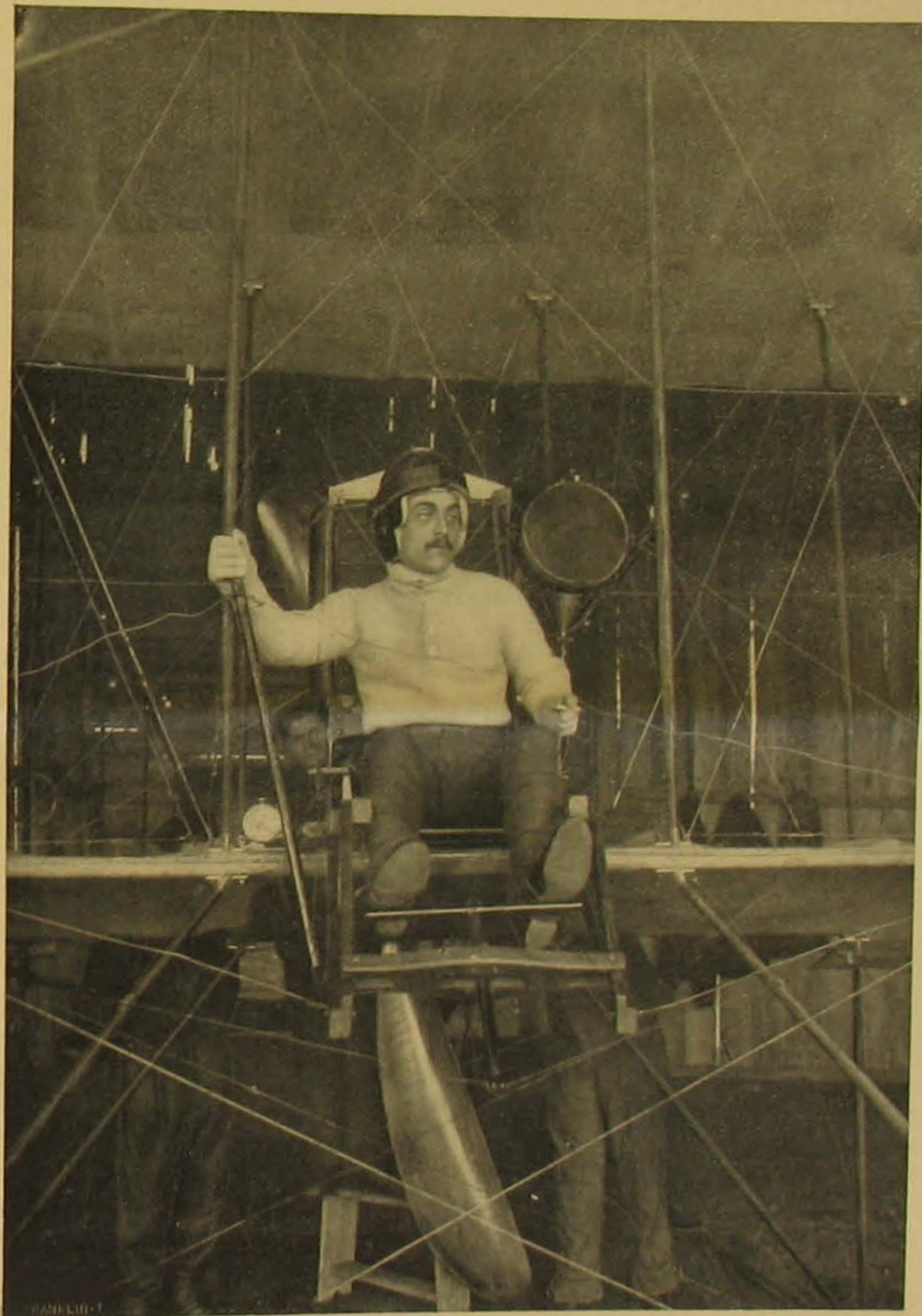
Voltak ugyan egyes esetek, hogy a kegydíj is — különös méltánylást érdemlő esetekben — fenntartatott, de ezek praecedensül nem szolgálhatnak, a mennyiben az ily igények érvényesítése mindig királyi kegyelem útján történt.

A legjobb órák,

legsolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, ugy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műteremnél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

Kutassy a nyeregben.

Dr. Kutassy Ágoston repülő-kísérletet Budapesten.

Az altiszti kérdés.

Irta: * * *

Intézményünket érintő fontos kérdések között a legfontosabb egyike az, hogy miként neveljünk jó altiszteket, ezeket miként tartjuk meg minél hosszabb időn át az intézmény szolgálatában és hogyan érjük el azt, hogy az altisztek állandóan hivatásuk magaslatán álljanak?

A tisztikarnak az elszórt elhelyezésénél fogva, valamint azon körülmény folytán, hogy alárendeltjeivel — a helyi örsöt kivéve — csak ritkán érintkezhetik, nincsen annyira alkalma, hogy állandó és hathatós befolyás által alárendeltjeinek kiképzését s erkölcsi nevelését úgy vezesse, a hogyan azt a szolgálat érdeke tulajdonképpen kívánatos és az *intézmény folytonos fejlődése* szükségessé teszi.

Életbevágó fontosságú tehát az altiszti kérdés sikeres megoldása, mert hiszen a csendőrség feladatának sikeres megoldása, az intézmény erkölcsi értékének megőrzése és fejlesztése főképpen az altisztek vállain nyugszik. Ők képezik az intézmény oszlopait, mert a nekik alárendelt legénységet ők nevelik, oktatják, vezetik és vezénylik elsősorban, a felekkel főképpen ők érintkeznek és a közbiztonsági szolgálatot ugyesólván kizárólag ők kezelvén, a közbiztonság zavartalan fenntartása javarésztben az ő kezükre van bízva.

Minél jobbák az altisztek, annál jobb lesz tehát általában a legénységi anyag.

Az államok ezt felismervén nem rottentek vissza áldozatoktól, hogy minél jobb altiszteket, minél hosszabb időn át biztosítsanak a hadseregnek. Ha ez a hadseregnél áll, a hol pedig a tisztikarnak a legénységre való befolyása sokkal közvetlenebbül és jobban érvényesül, úgy ezen elv fokozottabb mérvben kell, hogy a csendőrségnél érvényesüljön, hol — mint már érintett — a tisztikar nevelő és oktató befolyása közismert és különböző körülményeknél fogva nem érvényesülhetvén annyira, a szolgálattal járó köteleességek és terhek főképpen az altisztek vállain nyugszanak.

Az altiszti karjaink gondos és telkiismeretes kiválasztása, annak alapos s átgondolt tanterv szerinti, lehetőleg válogatott tanterv által történő egységes oktatása s a *tananyagnak teljes megemésztése*, az altisztekkel való kellő bánásmód, kellő jövedelmezésük s családtagjaiknak kellő ellátása volnának azon általános feltételek, melyekkel a kérdés — nézetem szerint — megoldható volna.

Az összes előjáró parancsnokok egybehangzó véleménye volna szükséges ahhoz, hogy egy csendőr az altiszti iskolába vezényeltessék s nem tartható elegendőnek, hogy egy szemlelő előjáró előtt adott jó felelet s kedvező benyomás már elegendő legyen arra, misze-

rint egy, talán alapjában véve hasznavehetetlen ember, az altiszti iskolába jusson.

Kellő szellemi képesség mellett főleg jellem és erkölcsi tulajdonságok volnának azok, melyek alapján egy csendőrt az altiszti iskolába kellene vezényelni. Szépírás, csinos rajzolás s hason alárendeltebb tehetségek nem volnának annyira figyelembe veendőek. Válogatott tantervnek, átgondolt tanterv szerinti és úgy eszközrendő oktatása, hogy az altiszti tanoncok a *kijelölt tananyagot teljesen megemésztessék*, azután az esetleg gyengébb tehetségű emberekből is hasznavehető altiszteket nevelne.

Czélszerűnek tartanám, hogy ha 8—10 év után — esetleg esetről-esetre — az altisztek vagy azoknak legálább gyengébb tehetségű része, egy ismétlő tanfolyamba, a járőrmesteri állásra kizemelt altisztek azonban feltevélenül egy — nevezzük járásörmester-képző tanfolyamba — vezényeltessenek, hogy az időközben feledésbe ment tudnivalók emlékezetbe hívassanak és az időközben intézményünk fejlődése által keletkezett és sokszor életbevágó ujitások pedig általuk alaposan át tanulmányoztassanak. Ezen ismétlő (járásörmester-képző) tanfolyamokra különösen most, mikor az utasítások átdolgozása küszöbön áll, fokozott szükség lenne.

Ezen feltételek betartása komoly nehézségekbe nem ütközhetik s részletkérdések megoldása által életbe is léptethetők.

Itt szükségesnek tartom felemlíteni, hogy altiszteink oktató szerepet is töltenek be, tehát nem csupán a mindennapos s egyszerű kérdésekkel kell tisztában lenniök, hanem — ha hivatásuk magaslatán akarjuk őket tartani — az egész anyagot állandóan birniök kell.

Egy kellőleg kezett és hivatásával megelégedett altiszti kar az utódok nevelésében is jobb eredményt tud majd felmutatni s eredményezni fogja azt is, hogy a polgári állásban levő s altiszteknek alkalmas elem belépése is elősegíthessék.

A nőtlen altisztek jelenleg rendszerint vagy a legénység között, vagy az örsirodában vannak elhelyezve s a laktanya vizsga (szemle) szabályai rájuk, illetve az általuk lakott helyiségekre éppen úgy alkalmaztassanak, mint minden más legénységi állományú egyénre. A csapatheli továbbszolgáló altisztek szobájukat tetszés szerint rendezhetik be s azokban laktanyaszemle nem tartatik.

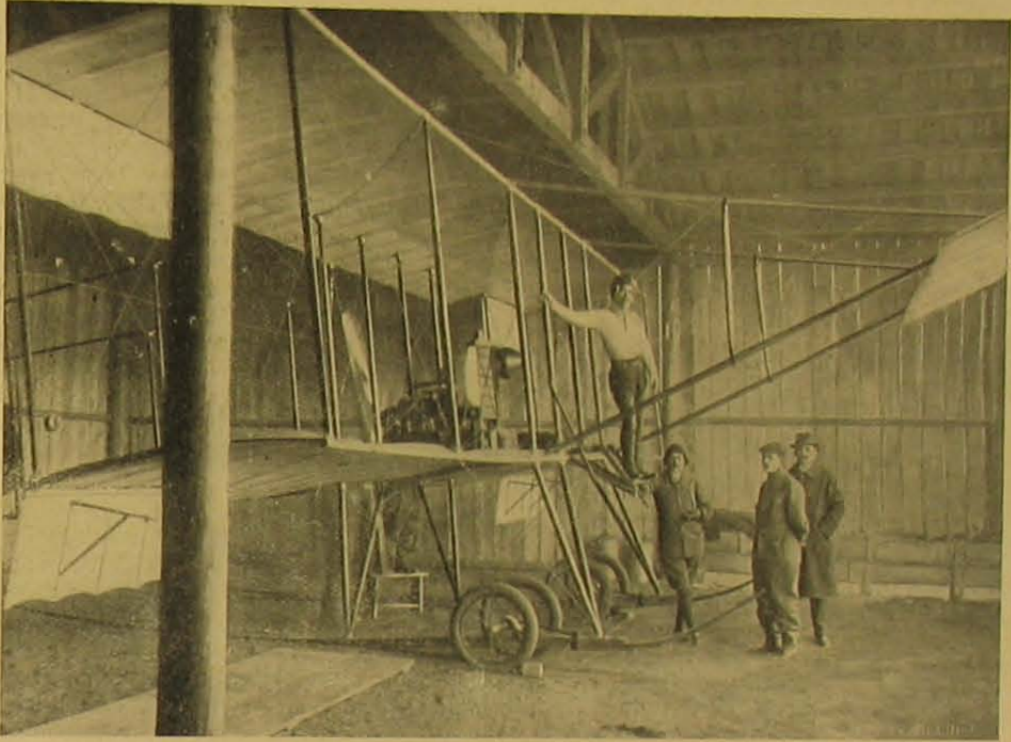
Egy idősebb férfitől, ki a leirt elvek szem előtt tartása mellett lett altiszt, fel kell tételteni, hogy a tisztaságot, csint és rendet, illetőleg fennálló szabályok betartásában ellenőrzésre nem szorul. Hogy egy ily egyén magát jól érezze, egy oly helyiséget kell rendelkezésére bocsájtani, melyet igazán otthonának nevezhet. Nem kellene annak egy lakosztálynak lennie, hanem legyen az egy egyszerű szoba, ha kicsi nem baj, csak az övé legyen.

Ha fáj a feje

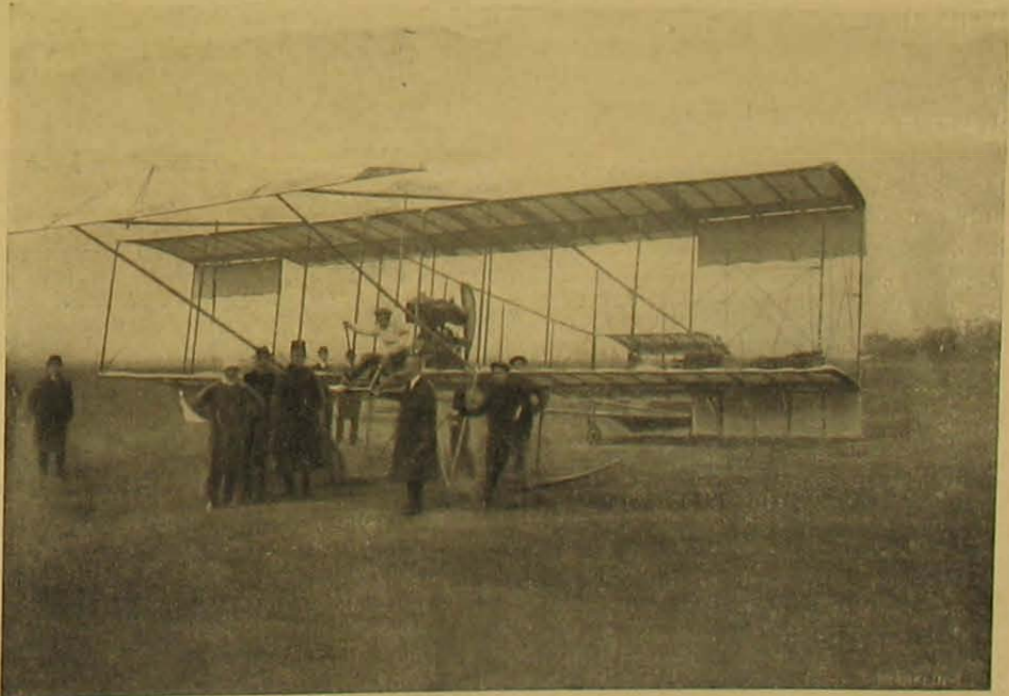
ne tetovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesztén. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítással.

Á gép szorológészben a színben.

Indulás előtt.

Dr. Kutassy Ágoston repülő kísérletei Budapesten.

Szükségesnek tartom tehát, hogy adjunk nőtlen altiszteinknek, mindenesetre azonban nőtlen őreparancsnokainknak egy külön szobát, mert az őreiroda mint hivatalos helyiség állandó lakásul nézetem szerint nem alkalmas, hiszen szemlélők s olykor egyéb hivatalos személyiségek is szállóhelyül használják. Új laktanyák kibérlésénél lényeges költségemelés ezen kedvezmény megadása sem okozna.

Ezen altiszti szobát, mely a rendes kincstári butoraton kívül még egy szekrényvel is el lehetne látva, az ott lakók tetszés szerint, még a saját ágygyal és ágyneművel is, rendezhetnék be, természetesen a tőlük feltételezett tisztaság, csin és rend betartása mellett. Ezen szobákban az előjárók rendes szemlét nem tartanának.

A legmészebbmenő engedmények s toleráns bánásmód mellett szükségesnek tartom azonban, hogy kérlelhetetlen szigorral kezeltessék a fegyelmi hatalom azon altisztekkel szemben, kik a Szolgálati szabályzatnak rendelkezései szerint fegyelmi eljárás alá esnek. Könyörülettel hasznaveletlen emberekkel szemben — akár mily idős szolgálta is legyen az illető — nem kellene élni, mert ily eljárás a köznek többet árt mint az egyénnek talán használ.

A mi az anyagiakat illeti, ugy jogos panasz nem lehet, de hogy a különbség az altiszti kar s a többi legénységi állományú egyén között ez irányban is jobban kitűnjék s az altiszti állást elért egyént megjutalmazandó és megmaradásra serkentő, lényeges költségemelés nélkül rendszeresíteni lehetne azt, hogy a szolgálati pótdíj az altiszti évek után nagyobb arányban emelkedjék, mint az jelenleg az altisztekre való tekintet nélkül történik és az altisztek számára a szolgálati pótdíjában még egy fokozatot (16 év után) kellene rendszeresíteni.

Intézményünk minden komolyan gondolkodó tagja tudja, hogy az általam érintett kérdés mily horderejű s talán remélhető, hogy az altiszti kar képzettségi és erkölcsi fokát emelje s így a legfelsőbb szolgálat s az intézmény érdekét szem előtt tartó intézkedések megtétele tárgyalás alá fog vétetni.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Vadászó állatok.

A tetőtől talpig felfegyverkezett Nimródok, a kik így ösznek idején csak úgy görnyedeznek a nyúl, a fácán s egyéb zsákmány terbe alatt, bizonyára jól tudják, hogy vadász-módjuk legnagyobb részét megvan az állatok világában is. Ime néhány példa: A *Toxotes jaculator* (lövő bal) a faágakon levő rovarokra 1—1.5 m. távolból vizet fecskendez, a rovar a vízbe esik s akkor a hal felhalja. Jól tud célozni, nem téveszti el a lövést. Java

szigetén és környékén aquáriumokban őrzik e halfajt és sokat mulatnak azon, hogy a feléje dobott rovarra valószínűságon zubant hocsát.

A lesből való vadászat nagyon elterjedt azon állatok közt, melyek már megtanulták, hogy nyugodtan kell maradni, nem szabad az állatot elijeszteni, ha eredményt akar elérni. Így a krokodilusok napokon keresztül mozdulatlanul maradnak összezengorodva a vízben, vagy a fűben, míg a zsákmány a látszólagos nyugalomtól odacsalatva fürödni jön, vagy eltévedvén arrafelé bolyong. Hasonlóképpen a kígyók, melyek farkuknál fogva függnek a fán oly mozdulatlanul, hogy a környezet ágaival össze lehet őket téveszteni; ha egy állat véletlenül arra téved, egyenesen rádobják magukat.

Bizonyos állatokat a körülmények tesznek vadászokká: a gyáva hollót az éhség arra kényszeríti, hogy még egy özikét is meg mer támadni. Őserdőkben gyakran hall az ember dara-zúgáshoz hasonló zajt, a lidérczek zuhogása okozza ezt, midőn emberre vagy állatra lecsapnak és vérüket szívják.

A halász-sasnak nevezett ragadozó madár szintén kívárja, míg az áldozat illő távolságra jut hozzá. Anduban a következő színes képet festi erről a ravasz állatról: „Ott, a széles folyó partján álldogál a sas a fák tetejének legbégén, tüzes tekintetével uralkodik a nagy térségen; hallgatódzik, éles füle felfog minden legkisebb zajt, mely a távolból jön; időnként le-lepiant, hogy az esetleg arra tévedt szarvasborjút el ne szalassza. A nőstény sas a túlsó parton áll lesben és ha minden csendes és nyugodt, akkor egy kiáltással arra figyelmezteti a párját, hogy várjon még egy kis türelemmel. Erre a jól ismert jelre a hím kiterjeszti hatalmas szárnyait, óvatosan lehajol és egy sajátságos hangon visszakiált a társának, felegyenesedik és újból csend lesz. Mindenféle kacsák, csörgő és bukó uczák vonulnak el alatta csapatostul, de a sas nem érdemesíti őket figyelemre se. Hirtelen a trombita érdes hangjának módjára felhalszik a távolból a battyú közelítő dalolása. Egy éles hang szeli át a léget, a nőstény figyelmezteti párját a közelgő áldozatra, mire a hím csőrének és izomzatának segítségével felhorzolja a tolatzatát. Eközben a fehér utas már teljesen látható, hosszú hó-nyaka előre hajlik, szemeivel talán még jobban örkődik, mint ellenségei; vastag szárnyai nebezen birják teste súlyát, bár élénken csattog velük, mozgása oly nehezkes, pedig czombját is farka alá szorítja, hogy könnyebben menjen a repülés. A mely pillanatban elhagyta az ellenséget, a sas hulló csillag sebességével veti rá magát remegő áldozatára és többé nincs menekülés a kegyetlen karmok körül. Hiába akar a battyú a vízbe merülni, a sas kényszeríti, hogy a levegőben maradjon és azon van, hogy a hasa alá kerülve végezzen vele.»

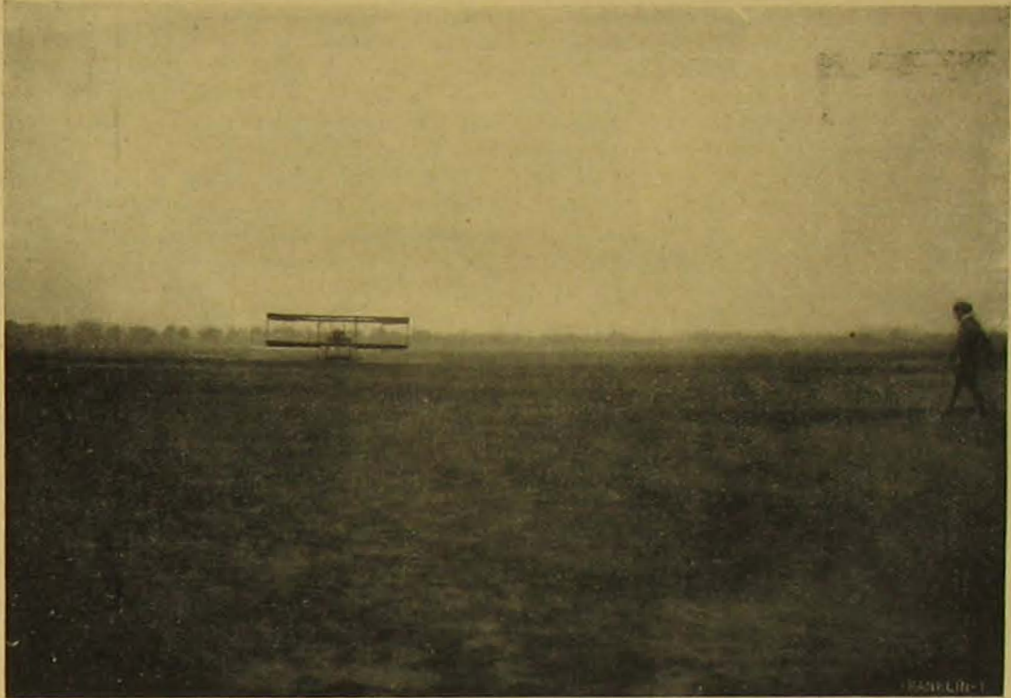
A szép méhészmadar úgy jár el, mint a Földközi tenger partjain leskelődő vadászok, a kik az Afrikából visszatérő szárnyasokra lövöldöznek. Egy méh, vagy darázsészék közelében üti fel sátorát és úgy tizedeli meg a szomszédokat ki- és beszálláskor.

A béka-hal csalétkkel fogja a zsákmányát. Ez az eléggé terjedelmes hal a víz alá merül, de a felszínen hagy egy olyan apró zászlófélét, mely az orrával egy szál útján van összeköttetésben. A környékbeli halak a zászló felé haladnak, azt hívén, hogy könnyen ele-

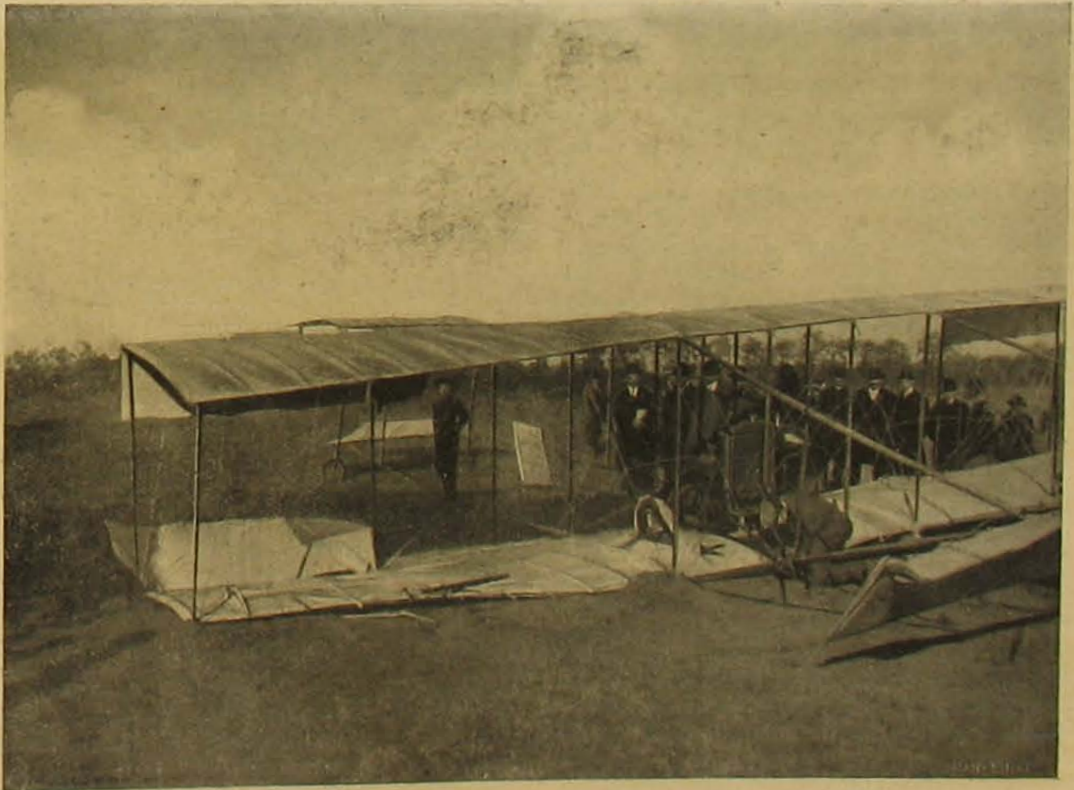
A magyar királyi csendőrség sives figyelmébe!
Minden csendőr, ki órái, ékszer, gramofont vagy bármily más czikkelt akar vásárolni, nálam következőképen beszerezheti: 40 kor.-ig havi 4—5 kor., 60 kor.-ig havi 5—6 kor., 80 kor.-ig havi 7—8 kor., 100 kor.-ig havi 8—10 kor., 150 kor.-ig havi 12 kor., 200 kor.-ig havi 18 kor. Pénz felül egyezség szerint. Az óráknál 10 évi jótállás, feltétlen tisztaságos kiszolgálás. — 1 gramofon kitűnő kivitelű, 20 darabbal (10 nagy dupla lemezzel, 100 lóval), portómentesen 100 kor., havi 8 kor. részletekben. Több rendelésnél az összes házhoz jövök, mintán évi házteljeségem van. Kérjen árjegyzéket.

Brucker Győző Nándor és Tsa
magyar művés és műtvs
Győr, Kazinczy-u. 15. sz.

A gép a levegőbe emelkedik.

A gép a lezuhánás után.

Dr. Kutasy Ágoston repülő-kiérintel Budapesten.

delhez jutnak, de mikor már sokan együtt vannak és a zsákmányon civódnak, akkor a békabál kinyitja széles száját és minden teketória nélkül elnyeli őket.

Más állatok eszeesebben cselekeznek és kelepczét állítanak a zsákmánynak. Azt hinné az ember, hogy a vadászat eme módját, mely már bizonyos fokú intelligenciát követel, magasabb organismusok gyakorolják, pedig erről szó sincs. Egyszerű rovarok alkalmazzák, még pedig nagy sikerrel. A hangyaleső lárvája és a bomok tetején egy széles tölcséret, melynek alján ő maga meglapul. Az arra mászkáló rovar mind belegurul a tölcséerbe és a lárvá martaléka lesz. Ez az ú. n. gödör-vadászat. Ha különben az áldozat menekülni akar, olyan homokesőt kap, mely még mélyebbre buktatja.

A hálóval való vadászatot alkalmazzák a pókok, melyek szabálytalan és sokszor labirintyszerű hálóikat kertekben, házakon kifeszítik és nagy sikerrel fogdoszák az apróbb rovarokat. Némelyek a közepre helyezkedve várják a zsákmányt, mások — az okosabbak — a falrepedések jól elrejtett selyemszövedékeibe bújnak. Leginkább biznak a fonál tartóságában, mivel azok ragadós anyaggal vannak átitatva. Mikor egy bogár a hálójába kerül, a pók birtelen körülvésti finom szálakkal úgy, hogy az mozogni sem tud. Ha kicsi a martalék, akkor megelégszik a győző a vér kiszívásával, melyet vagy ott helyben végez el, vagy egy sarokba vonszolja áldozatát. Van Madagascar szigetén egy érdekes pókfaj, mely sokáig foglalkoztatta a természettudósokat, míg végre Vinson orvos talán századeszori megfigyelés után megfejtette a háló berendezésének czélszerűségét. Ezen pókháló közepén van ugyanis kötélvastagságú, ezüstszinű összehajtott buzal, a melyet az állat csak akkor bont ki és alkalmaz, mikor nagyobb terjedelmű zsákmány leszereléséről, illetőleg összekötözéséről van szó.

A hangyász gyerek módra felnyalja az ételét. Ragadós nyelvét hosszúra nyújtja a földön, egy darabig ott piheneti, míg azt arra járó rovarok ráragadnak és mikor már elég sűrű a boly, bebúzza nyelvét és elnyeli a zsákmányt. Mászor meg azért őrli ki hosszút, féregszerű nyelvét, hogy a feidult hangyabolyba eressze be, a hol aztán a hangyák rátapadnak és kellemes eledelül szolgálnak a hangyásznak.

A bajtövadászat igen gyakori az emlősöknél, különösen űzik ezt a vad kutyák, farkasok, rókok stb. A vad kutyák óriási falkákban űldözik zsákmányukat és oly ugatást visznek végbe, hogy még a szárnyasok is remegve menekülnek előlük. Nincs állat, mely elég gyors és erős volna velük szemben. Irgalmatlanul körül fogják az áldozatot, elvápiják vissza vonulási útját s bár a gazella, antilop könnyű és gyors állat, de számukra sincs kegyelem. Az ellentálló életével játézik. Ázsziában a tigrissel is szembeállnak ezek a vad kutyák. Természetesen sokan hálálra kergetik magukat, mások elvérzenek a nagy csatákban, de ez nem apasztja az életben maradt tamadók vakmerőségét és étvágyát. Ismeretes dolog, hogy a farkasok is tekintélyes csapatokban szoktak vadászatra menni. Vakmerőségük határtalan ha tél idején az éhség kinozza őket. Haborúban követik a podgyász- és betegkocsikat. Szibériában űldözöbe veszik a szánkót és bámulatos kitarással követik a puskatűz minden pusztítása daczára. E veszedelmes élethalál harcokon kívül szokott a farkas apróbb kalandokra is eljárogatni. Ilyenkor kettesben indulnak

el és mivel tudják, hogy a jubász-kutya éberségén mi sem foghat ki. előbb azt az ellenséget távolítják el oly képpen, hogy az egyik farkas után hagyják szaladni, mialatt a másik már rég elcipelte bárányát az erdő mélyére. Végre is a jubász-kutya megünja a farkasal való versenyfutást, viaszatér a nyájhoz, de e közben a két jó pajtás kellemesen fogyasztja a ravaszul megszerzett zsákmányt.

Megtörténik az is, hogy egy farkaspár tesz vadász-kirándulást csak azért, hogy míg a him űldözi a szerencsétlen őzikét, addig a nőstény pihenjen és megfordítva Természetes, hogy e szervezett erőfelváltással szemben az ártatlan áldozat feladja a versenyt és háláraszántan várja az ellenség végcsapásait.

Mindezekből pedig az következik, hogy sok hasonlóság van abban a harcmodorban, melyet vadászat alkalmával az emberi és állati világban egyaránt alkalmaznak. Hogy azonban teljes legyen a kép, beszéljünk még a vadorzókról, mert ilyenek is vannak az állatok között még pedig főtös számmal. Csak egyet említünk fel, a cinikusabb fajtájából: a ragadozó sirályt, vagy ganaj madárt. Ezt gyakran látni, a mint a tenger tükre felett kergeti a tengeri sirályt és fecskét, a csüllöt; azt hinné az ember, hogy mindjárt elnyeli őket, pedig nem. Ha távcsövön kövejük a nagy űldözést látjuk, hogy a ragadozó sirály addig zaklatja az ellenségét, a míg az fehéres, zöldes tömeget hullat a tengerbe, a mire az űldözés abban marad, a sirály a hulladékra veti magát s egy pillanat alatt elnyeli. A kik első izben látták a madár eme viselkedését, azt hitték, hogy a tengeri madarak bérsárhulladékból táplálkozik és azért nevezték el ganaj-madárnak. A valóságban pedig nem így áll a dolog. Az elbullajtott test nem más, mint a madártól frissen elnyelt hal-zsákmány, a melyet hogy elbullajton a tengeri madár, minden szünet és fáradtság nélkül űldöz a ragadozó sirály, sőt a fejét veri, ha nem akarná elejteni zsákmányát.

Megjegyzendő, hogy ez a harc kivétel a tengeri madaraknál, melyek általában jó barátságban élnek. Peru egynemely szigetain oly számosak, hogy hulladéku valóságos trágyahegy, az értékes guanot alkotja: ezeken a kolóniákon ismeretlenek a harcok.

KÉPEINKHEZ.

Dr. Kutassy Ágoston repülő kísérletel
Budapesten.

Már Blériot budapesti repülése előtt hire járt, hogy dr. Kutassy Ágoston, az első magyar aviatikus, a ki sikerrel próbálkozott a levegő meghódításáért külföldön folytatott nemzetközi vetélkedésben, hazujön és itthon is bemutatja kísérleti eredményét. Sőt meg akarta előzni Bleriot t is de éppen abban az időtájban egyik repülése közben lezabant, megsérült és kórházba került orvosi kezelés alá. Sérülése azonban csak könnyebb természetű lévén, hamarosan felgyógyult. Ekkor legelső dolga volt szándékát megvalósítani. E czélból már november elején bazaarkezett és Farmann rendezőre biplán gépjével, a rákosi gyakorló téren, ott, a hol Blériot is repült, megkezdte repülési kísérleteit.

Olvasóink tájékoztatására megjegyezzük, hogy dr. Ku-

Csuz, köszvény, reuma
Ideges fejtájás, hűlés,
idegbaj, mindennemű
csontbántalmak ellen
kiváló hatásúnak bi-
zonyult szer

AZ ERŐSÍTETT
CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Ezrekre menő kúrákat bizonyítják, hogy mily kiváló hatása van. Valódi csak nálam kapható.
Kis tégely 1 K, nagy tégely 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltség
beküldése után vagy után-
vétel küldve

Szente Lajos gyógyszer.
Budapest, Damjanich-utca 2.

tassy biplánja legalább is kétszer akkora, mint Blériot monoplánja és — mint az eddigi kísérletek mutatják — két — három egyént elbir. Fenyőlécze konstruált szárnyainak szélessége 19 méter, a gép talpa pedig ski alakú. A gépet Vivinus-motor hajtja.

Pár napon át a motorpróba és a repülési kísérletek oly szép eredménnyel sikerültek, hogy november hó 6-án már a Magyar Automobil Club aviatikus osztályának tagjai, egyes hírlapok tudósítói előtt, teljes működésben akarta bemutatni biplánját dr. Kutassy. E nap délelőttjén azonban másodpercenként 14—15 méter gyorsaságu erős szél fújt, s e miatt délutánra akarták halasztani a felszállást, de Dufour francia mérnök, a ki a gép összeállítása és kipróbálása végett már napokkal előbb és ekkor is jelen volt, kijelentette, hogy a szél daczára is felszáll, hogy megmutassa, mily abszolút biztonságu a Farman rendszerű gép. Nyomban fel is ült a gépre s megindította, mire a gép néhány másodpercig a földön szaladt, majd 4—5 méter magasságra felemelkedett s gyönyörű ívben egy kört irt le a levegőben. E közben egyik magasabb domb oldalán a földbe is ütközött, de azért minden baj nélkül, szépen, nyilegyenes irányban folytatta utját vissza a jelző zászlóig; majd visszafordult, hogy még egy kanyarodást tegyen. E közben azonban a domb oldalán egy lovas tüzértiszt került a repülés vonalába oly birtelen és váratlanul, hogy miután Dufournak a magasabban emelkedés már nem volt módjában, az előbbi magasságban haladva pedig okvetlen a tiszt balálát idézte volna elő, csak birtelen kanyarodással látszott a szerencsétlenség elkerülhetőnek. A kanyarodás azonban nem sikerült, mert a gép erősen féloldalra billent és lezombant és a 35,000 korona értékű gépnek a motoron kívüli egyéb alkatrészei mind összefortek. Csak Dufournak sikerült egy csekély sérülés árán szerencsésen megmenekülni. Dr. Kutassy a nagy kár és szerencsétlenség dacára is kijelentette, hogy mibelyt belyrebozzák a gépet, ujra megkísérli a felszállást.

A jelen számunkban közölt képek a gépfelszerelés és a szerencsétlenség napján történt repülés egyes mozzanatait mutatják.

HIREK.

Támadó foglyok. Cserős Károly és Stróbli János csendőrökből állott ludasi őrsbeli járőrt, az általuk kísért Czékmany Sándor és Czékmany János foglyok, november 10 én éjjel 1/2 órakor Gyöngyösön megtámadták. A támadók ellen Cserős csendőr szuronyfegyvert használt és Czékmany Jánost könnyen megsebesítette.

Egy fogoly szökési kísérlete. Mány Gábor csendőr cz. őrsvezető és Biró József csendőrből állott magyarvalkói őrsbeli járőr Guj Sándor jázi lakos veszélyes gonosztevőt, november 7-én délelőtt a kir. járásbírósnak leendő átadás végett Szilágyosomyóra kísérte. Midőn járőr Gujjal a Szilágynagyfalu határában fekvő Bánffy-pusztá közelébe ért, Guj az országot melletti árkon átugorva, járőr elől megszökött. Járőr a szökevénynt üldözöbe vette s miután elfogni nem tudta, Mány cz. őrsvezető löfegyvert használt és Gujt derékon löve, életveszélyesen megsebesítette. Guj a sérülés következtében, november 9-én meghalt.

Megtámadott próbacsendőr. Ádám Mihály próbacsendőrt november 7-én, éjjel 1/2 órakor Visegrádon egy vendéglőben több polgári egyén megtámadta. Ádám

próbacsendőr az őt földre tepert támadói ellen kardot használt s azzal Hirmayer Lipót visegrádi lakost jobb alkarján könnyen megsebesítette.

Ellenszegülés. Steiner Ferenc abaujszántói őrsbeli csendőr november 9-én, délután 4 órakor Boldogkőváralján Kuril István ellenszegülővel szemben, annak súlyos sérülésével végződött szuronyfegyvert használt.

KÜLÖNFÉLÉK.

A táplálkozás. Azt hirdetik, hogy a ki erős akar lenni, annak jól kell táplálkoznia. A jó és bőséges táplálkozás bizonyára hasznára van az emberi testnek, de másrészt az is kétségtelen, hogy a legerősebb embereket nem mindig azok között találni, a kiknek a legjobb szakács főzi a legizesebb ételt. Egy angol orvosi folyóiratban most érdekes közlemény jelent meg erről a tárgyról. Azok a római katonák, a kik a hatalmas utakat és az óriás, pompás palotákat építették, nem ettek egyebet, mint fekete kenyeret és rossz savanyú borral öblítették le ezt a száraz ételt. A spanyol munkás, a ki roppant takarékos, dolgoz és vidámlakú ember, reggeltől estig dolgozik, aztán éjfélig — tánczol, hétszámra nem eszik mást, mint kenyeret, bagymát, továbbá mikor itt az ideje, görögdinnyét. A szmirnai teberbordó gyümölcsösön és olajbogyón él, de azért métermázsás terhet elég fürgén csipel. A kínai munkás roppant erős, a munkában nem gyors, de páratlanul kitartó, csak az ünnepe napján eszik két marék rizskását, hétköznapiokon egy marékkal is beéri; míg a szerencsés, a ki bőségesen táplálkozik és hús nélkül meg nem tud lenni, felannyi munkát se bír.

Egy állatkert betegéi. A londoni állatkert egy minden szükséges gyógyszerrel felszerelt kórházat kapott, melyben a beteg állatokat gondozzák. Első betegé egy róka volt, mely fülrákban szenvedett. Az okos állat szinte tudta, hogy a kórházban enyhíteni fogják fájdalmait s oly szeliden viselte magát, hogy szájkosarat sem kellett rátenni. Azután egy kenguru-pár vonult be. A binnek bőrbetegsége lévén, azonnal elszigetelték, hogy a többi állatokat meg ne fertőzhesse. Ismeretes dolog, hogy az állatkertek lakói nagyobbára oly betegségekben szenvednek, melyek a látogatóktól ragadtak rájuk s azért sok ketreczet üveggel zártak el, különösen a fogékony majmok és macskafajú ragadozók ketreczeit, mert ezek nagyon könnyen megkapják a tüdővést. Legutóbb egy hiéna bőrbetegséget kezeltek. Az állat oly vad volt, hogy kloroformmal kellett elbódítani.

Az állatok tisztálkodása. Az első teremtmények, a melyek szappant, szivacsot és fogkefét használtak — írja Henri Coupin francia tudós — a földön nem az emberek, hanem az állatok voltak. Az állatok időtlen idők óta fogva mindig tisztálkodtak és ennél a művelésnél nyelvüket kefének, nyálukat szappannak, bozontos farkukat portörllőnek és törülközőnek, karmaikat pedig fésűnek használták. Sok állat fölötté kedveli a hideg fürdőt és a majmok tisztaságérzete oly nagy, hogy kiüldösi maguk közül azokat a majmokat, a melyek testük tisztaságára nem fordítanak elég gondot. Érdekes továbbá az is, hogy azok a majmok, a melyeknek jól fejlett bajuszuk van, ezt csak óvatosan nedvesítik meg fürdözések alkalmával és épen úgy gondozzák, mint az emberek. Buffonak volt egy csimpánza, a melyik evés és ivás után mindannyiszor megtisztogatta a száját és Coupin maga látott egy orangutangot, a melyik a fogpiszkálót épen olyan ügyesen használta, mint az ember.

Itt megjegyesszük, hogy a légy, ha leszakítják a fejét, mellső lábaival végigsimítja egynehányszor a nyakát és bátát és erről talán maga Conpin tanár se merné mondani, hogy a légy ezt azért teszi, hogy halála után is szépítse magát. Inkább mélyen gyökerező ösztönök következményei ezek a különös dolgok, a melyek észlelőeszerőségi szempontokból különféle képen magyarázhatók, de eredetük teljesen bizonytalan.

Japán vendéglősök. A japán vendéglősök udvariasága sokkal zajtalanabb, mint európai társaiké, de vendégeik is mások. A japán utasok nem zörgő automobilon érkeznek, melyek tetején egész málbabegy emelkedik, hanem könnyű jirikésán apró táskákkal, napernyővel, legyezővel. Végigtipegnek a kis kerten s mikor a bázhoz érnek, ők is meg a vendéglősök is kölcsönösen meghajlítják magukat, lábukkal csoszszantának s belépnek a házba. «Érdekes ezeket az embereket megfigyelni, írja egy német utazó, hogy mint ülnek s hevernek szobájukban, mily gyermeket örömmel ödöngenek kis kertben. Rendre szembügyre veszik a díszül odarakott szikladarabokat s az én kis erikacsoportom valósággal elragadta őket. Azután leguggoltak a kis törpefenyőm körül, melyet friss levegőre tettem ki s soba életemben nem láttam felnötteknél oly gyermeket örömet, mint ezeknél a japánoknál.»

Új csempész-fogás. A párisi csempészeti muzeum, a mely csak nemrég nyílt meg, a napokban egy új érdekes csempészeti eszközzel gyarapodott. Az utóbbi időben a csempészek az automobilt is kezdik használni, hogy szeszt vagy petroléumot elvámolatlanul szállítassanak át a batáron. Az egyik párisi pénzügyöségi ki- rendeltség már betek óta megfigyelt egy ilyen automobilt, a melyik naponta többször robogott be Párisba és vissza. Egy napon megállították és szigoruan megvizsgálták. Kiűnt, hogy az automobil ülése alatt egy 60 literes tartály volt elhelyezve, a melyben már betek óta petroléumot csempészték be Párisba. Mivel a petroléumra eső fogyasztási adó literenkint 20 centimes, a csempészek minden egyes alkalommal 12 frankot takarítottak meg. Az automobil petroléumtartálya most szintén a csempészeti muzeumba került, a hol méltó helyet talált az automobilpneumatic, kocsiülések, aktawapps, katonai bábtorönd és egyéb felszerelések között, a melyek valamikor mind csempészeti célokra szolgáltak.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdezősködéseknek eleje vétessék. Épp ily módon adjnk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

X. A közutakról és vámokról szóló 1890. évi I. tez. 130. §-a csak arra kötelezi a korcsmárosokat és vendéglősöket, hogy le- rakodó, illetőleg etetési helyekről kötelessék gondoskodni.

Largó. Csak hadseregbeli védkötelezettségének (10 év) letelte után léphet át.

F. J. cs. Kocsárd. 1. Igen, szabad viselni. 2. 900 kor. ha nincs még öt szolgálati éve; 1800 kor. ha öt éven felüli szolgálati van és 2200 korona ha a hatodik szolgálati évet is betöltötte már.

3. Csóra. 1. A ki 1908. évi augusztus 23-án lépett a testületbe, az 1909. évi május hó 1-én még próbaszolgálaton van, tehát pótdíjról még nem beszélhet. 2. Az illetőnek csak három havi végkielégítésre lehet igénye.

99. Ha lakbértálságban részesül: nem, ellen esetben igen.

V. J. ösv. Máramarossziget. Oly nagy terjedelmű, hogy helyszüke miatt közölni nem lehet. Legyen megnyugodva, úgy van, a hogy irtuk.

Dunamenti. A legnagyobb fokú durvaság. — Másik levelére csak annyit, mert az a próbacsendőr már cz. ösv. Ön pedig még mindig csendőr. Olvasgasson kicsit a laktanya-szabályzatban.

111. Ha orvosilag javálva van, igen.

444. A 6. Előreláthatólag igen.

13. Nem lehet felvéve, mert a vonatkozó beadványok csak februárban érkeznek be a honvédelmi miniszteriumba.

G. csendőr. Kótaj. «Egy rablógyilkosság kiderítése» cz. cikkre nem közölhető.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Verstálány.

A bíróság komor termén
Vádat képviselek
A vádlottat nem védem én,
Csak ellene kelek.

Első tagom neked is van
Legyen rossz vagy igaz.
Szeress szép asszonyt vagy leányt,
A szerelem is az.

A második tagom pedig
Örültnek nincs csupán,
Minden ember rá hallgasson,
És menjen ez után!

Betűtalány.

örög. Sereg. t Fenyő. †††

Megfejtői határidő: 1909 december 5.

Mi nda három talányt megfejtők között egy darab Erzeóbet királyné Sanatorium-sorsjegy lesz kieorsolva.

Lapunk f. évi 45. sz.-ban közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: «Az öltör a földet nem magának szántja»
Betűtalány: «Kis szökevény». — Számtalány: «Bal zsebben 108 k., jobb zsebben 36 k., mellényzsebben 17 korona».

Helyes megfejtés nem küldetett be.

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

116,050 16. sz. A Cs-4. jelzetű „Laktanyaszabályok a m. kir. csendőrség számára” című szolgálati könyv 109. pontja után mint új mondat folytatólag felveendő: „Ezen jog az őrsparancsnok szabadságonléte, elvezénylése vagy szolgálatképtelensége esetében a helyettest illeti meg.”

Kelt Budapesten, 1909 október 21-én.

Jekelfalussy Lajos s. k.

Őrsfelállítás.

A m. kir. VII. sz. csendőrkörület csikszeredai szárnyának területén Csikszentgyörgyön, 1909 nov. 1-én, egy 5 főből álló gyalogőrs állítottatott fel.

Őrslovasítás.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkörület debreczeni szárnyának öcsödi gyslogörse, 1909 november hó 1-én lovasítottatott.

Őrsáthelyezés.

A m. kir. III. sz. csendőrkörület egri szárnyának kömlödi őrse, 1909 nov. 1-én, Pély községbe helyeztetett át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ö császári és apostoli királyi Felsege folyó évi október 19-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy:

tolcsvai Nagy Gábor ezredes, a VIII. sz. csendőrkörület parancsnoka, a román koronarend középkeresztjét,

petrovinai Pekri József, VII. számú csendőrkörületbeli százados, a román koronarend tiszt kerestjét,

besenyei László Albert ezredes, a VII. sz. csendőrkörület parancsnoka, a spanyol királyi katonai érdemrend 2. osztályát,

Nagy Vilmos, m. kir. VI. számú csendőrkörületbeli százados,

Kolba Oszkár és

rományai lovag Czogler Gusztáv, II. számú csendőrkörületbeli főbadnagyok, a spanyol királyi katonai érdemrend 1. osztályát, végül

Horváth József II.,

Halász Mihály,

Wolf Mózes és

Varga István I., VI. számú csendőrkörületbeli járásörmesterek, a spanyol királyi katonai érdemrend ezüstkeresztjét elfogadhasák és viselhessek.

Okiratilag megdicsértetett:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

a m. kir. III. számú csendőrkörület állományában:

Vitál Gyula törzsörmester, úgy a közbiztonsági mint az irodai szolgálatban és kiváltkép segédtszti segédmunkási minőségben, majdnem hat éven át kifejtett kiváló buzgalma, lankadatlan szorgalma és feltétlen megbízhatósága, valamint példás magatartásáért.

Előléptettek:

1909 november hó 1-ével:

A m. kir. VI. számú csendőrkörület állományában: Szanati József I., Nagy Sándor III. és Szalai Jenő cz. őrsvezetők, őrsvezetőkké;

az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. II. sz. csendőrkörület állományában:

Ceukur Iván, Budai János, Mihálovits Ferencz, Oláh György, Baranyai László, Nyiri Imre és Fazakas Sándor csendőrök, csendőr cz. őrsvezetőkké.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi I. osztályu katonai szolgálati jellel ellátattak:

A m. kir. VI. sz. csendőrkörület állományában:

Tóth Ferencz II. járásörmester 1909 november hó 24-én, Béres Ferencz I. járásörmester 1909 november hó 23-án.

A m. kir. VII. sz. csendőrkörület állományában:

Jákó János járásörmester 1909. évi október hó 20-án.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel ellátattak:

A m. kir. VI. számú csendőrkörület állományában:

Somogyi István II. őrsvezető 1909 november 2-án, Horváth József XI. 1909 november 3-án, Kiss János I. czimz. őrmester 1909 november 4-én, Kardos József őrsvezető 1909 november 6-án, Rákosi Ferencz czimz. őrmester 1909 november 8-án, Csiby István cz. őrmester 1909 november 9-én, Serák Ferencz cz. őrmester 1909 november 11-én, Marton Vincez cz. őrsvezető

Van szerencsém szives figyelmét felhívni gyógyszeriarám alatt felsorolt és közzétett készítményeire. **Hercegnő-krém** a legjobb kéz- és arcfinomító kenőcs pár napi használat után. **Ára 1 K.** **Hercegnő-szappan**, igen finom illatú teljesen ártalmatlan szappan. **Ára 1 db. 80 fillér.** **Hercegnő fogvis.** Igen kellemes zamatu száj- és fogvis. **Egy pár cseppel véve** egy pohár vizre, a száj és fogak spóliásához nélkülözhetetlen. **Egy üveg ára 70 fillér.** **Hercegnő kézfinomító** folyadék. 3 nap alatt a legdurvább kezest is puhává, bársonyosává teszi, a felrepedezett kezet 1-2-szeri bekentés után meggyógyítja. **1 üveg ára 60 fillér.** **Haj- és bajuszfestő** folyadék. Egy teljesen biztonságos szer. **50z haj-, bajusz-, vagy szakál-festésre.** A megfestett haj vagy bajusz a legrosszabb mosásig sem változtatja színét. **Egy adag 2 üveg ára 4 K.** **Co an fog-**

csoppok. A leghevesebb fogfájást azonnal megszünteti. **1 üveg ára 70 f.** **Fagybalszam.** Egy párson bekentése a legfájdalmasabb fagybetegségeket is elmulasztja. **1 üveg ára 1 K.** **Osoda mell- és tüdő-tea.** Köhögés, rekedtség, nehéz lézés stb. ellen. **Ugy feloldék, mint gumicukor, igaz ajánlható 1 doboz ára 40 f.** **Tyukeseim-irtó** tapasz, biztos határu szer tyukeseim és birkeméregész ellen, **alkalmazás igaz könyvben,** mert finom báronyszővetre van felkenve. **1 boríték 30 fillér.** **Szabadság-rheuma szesz.** A leghevesebb szaggyöttyöket is azonnal megszünteti. — Összetétele hasonló a Minoculinhoz. **1 üveg ára 70 fillér.** **Szabadság migrén-pasztilla.** Biztos határu szer fejfájás ellen, azonnal megszüntet társuló féltálmast. **u. m. fog, fül, dörék vagy láb hasogatást. 1 üveg ad 20 db 1 kor. 20 fill.**

ESZTEGÁR BÉLA „Szabadság” gyógyszerára. Epest, VI., Hungária-ut 57.

1909 november 16-án, Tompos Lajos csendőr cz. őrsvezető 1909 november hó 17-én, Piller Antal őrsvezető 1909 november 18-án, Farkas Ferencz őrsvezető 1909 november 22-én, Kiss (Caugai) József czimz. őrsvezető 1909 november 23-án, Györík Gergely czimz. őrsvezető 1909 november 25-én és Tóth Kálmán cz. őrsvezető 1909 november 29-én.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:

Imecs József cz. őrsvezető és Román János csendőr cz. őrsvezető 1909 okt. 20-án.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Bartha Mózes cz. őrsvezető 3 drb. 10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítettet.

Névváltoztatás.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Krajczár József csendőr vezetéknévét a m. kir. belügyminiszter urnak 1909. évi szeptember hó 30-án, 117,563/VI-a. szám alatt kelt engedélye alapján „Kárpáti”-ra változtatta.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Snciu György csendőr vezetéknévét a m. kir. belügyminiszter urnak 1909. évi szeptember hó 30-án kelt 117,566/V-a. számú engedélye alapján „Szöcs”-re változtatta.

Oprean Romulus csendőr vezetéknévét a m. kir. belügyminiszter urnak 1909. évi szeptember hó 10-én 119,892/V-a. szám alatt kelt engedélye alapján „Orbán”-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Opra Imre őrsvezető, Zonda Annával, 1909 október 24-én, Kézdiszentkeresztben.

Radics Sándor cz. őrsvezető, Kincses Máriával, 1909 október 26-án, Baján.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Mellen Mihály csendőr czimz. őrsvezető, Burghardt Apolloniával, 1909 október 10-én, Plosiczon.

Galamboosi Gábor cz. őrsvezető, Varga Rozáliával, 1909 október 16-án, Heleasán.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Balogh Antal cz. őrsvezető, Horváth Máriával, 1909 október 5-én, Gérczén.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Rend Lajos őrsvezető, Galgóczy Anna Etelkával, 1909 október 10-én, Gyulafebérváron.

Csáki Lőrincz cz. őrmester, Kovács Gizellával, 1909 október 21-én, Bereczken.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:
Szalai János járásőrmester, Busits Máriával, 1909 október 16-án, Válon.

Szücs Balázs őrsvezető, Kónya Erzsébettel, 1909 október 9-én, Nyirbátorban.

Béndek András cz. őrsvezető, Szabó Erzsébettel, 1909 október 19-én, Hajdubadbázon.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás a gyergyószentmiklósi kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizaga. Kérvények a csikszerepai kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi december hó 9-ig.

Egy irtóki állás Vasvármegye körmendi, esetleg más járásában. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Négy középiskolai osztály. Kezelési szakban való jártasság és 6 havi próbaszolgálat igazolása. Kérvények Vas vármegye főispánjához 1909. évi december hó 5-ig.

Egy irodatiszti állás a nagyenyedi pénzügyigazgatóságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 480 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Pénzügyi irodatiszti vizaga. Egy évi próbaszolgálat. Kérvények a nagyenyedi pénzügyigazgatósághoz 1909. évi december hó 1-ig.

Egy főfegyőri állás a lipótvári kir. orsz. fegyintézetnél. Fizetés 1600 korona. Lakpénz 160 korona vagy természetbeni lakás és természetbeni ruházat. 84 dekagramm napi kenyérbérlés. Magyar nyelv szóban és írásban. Tót nyelv-ismeret. Börtönügyi szolgálat. Kérvények a lipótvári kir. orsz. fegyintézet igazgatóságához 1909. évi december hó 5-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Jövő évre szóló fali és előjegyzési naptáraink megjelentek, azokat minden rendelőknek díjtalanul fogjuk megküldeni a rendelések beérkezése sorrendjében.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4. sz.

Olvasóinkhoz.

Utóbbi időben előfordultak esetek, hogy Lapunk hasábjain között s szolgálatunkkal kapcsolatos közlöményeknek többen „*sviratalos*„ jelleget tulajdonítottak. Szükségesnek tartjuk t. olvasóink tudomására hozni, hogy Lapunk — annak hivatalos részét kivéve — „*magánjelleget*„, ép azért az abban megjelenő cikkek csak az író magánvéleménye gyanánt tekinthetők.

A Szerkesztői üzenetek rovatában szolgálatunkra vonatkozólag közöltek a fennálló törvények, szabályok, utasítások és rendeleteken alapulván, irányértékűül szolgálhatnak; ugyan, de azokért a szerkesztőség a felelősséget szintén nem vállalja.

Csendőr a rendőri büntető eljárásban.

Irta: K. Nagy Sándor.

Valóban ideje volt, hogy a rendőri büntető eljárást egységesen szabályozzák. Mert az eddig majdnem teljes bizonytalanság volt s az önkénynek, vagy tájékozatlanságnak tág teret engedett.

Dicséret illeti meg a Belügyminiszteriumot, hogy az 1909. évi szeptember 26-ikán 65.000 B. M. sz. a. kiadott rendeletében az egységes szabályozást megtette.

Nem szándékozom magát a szabályzatot ismertetni, mert ez általánosságban úgy sem érinti a csendőrség hatáskörét; de még sem mulasztatom el, hogy a figyelmet fel ne hívjam azokra az intézkedésekre, a melyek a csendőrségre vonatkoznak.

Mert hiszen ezeket a részeket nemcsak helyes, hanem kötelesség is ismerni.

Általánosságban haclt bocsássam előre mégis a következő megjegyzéseket.

A rendőri büntető bíróságot gyakoroljuk: *elsőfokon*: 1. kis- és nagyközségekben a főszolgabíró, illetőleg szolgabíró; 2. rendezett tanácsu és törvényhatósági joggal felruházott városokban a rendőrkapitány; *másodfokon*: 1. kis- és nagyközségekben és rendezett tanácsu városokban az alispán; 2. törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács; *harmadfokon* az illető miniszter, a kinek hatáskörébe a kibágási ügynek végező fokon való elbírálását törvény, vagy törvényben nyert felbatalmazás alapján kiadott miniszteri rendelet utalja.

Azonban a mezőrendőri és erdei kibágások miatt, ha a megtüritendő érték és kár, vagy a követelt kártérítés,

vagy kárdíj 40 korona értéket meg nem halad, továbbá oly cselédügyi kibágások miatt, a melyekben a bíraskodásra a községi bíróság miniszterileg fel van jogosítva: a nagy- és kisközség területén a községi bíróság is eljárhat, kivéve azokat az eseteket, a melyekben a törvény szerint elzárás van megállapítva, vagy ha ugyan, azon egy terhelt ellen egy vagy több kibágás miatt együttvéve negyven koronát meghaladó pénzbüntetést kellene kiszabni.

A községi bíróság tagjai: nagyközségekben a bíró, az előljáróság egy tagjával és a jegyzővel, kisközségekben a bíró az előljáróság két tagjával.

Azt felesleges megjegyezni is, hogy a főszolgabíró, rendőrkapitány és alispán mint egyes bíró jár el.

Ennyi elég legyen a rendőri büntetőbíróság szervezetéről.

Nézzük most már a szabályzatnak azokat az intézkedéseit, melyek a csendőrséget érintik.

A rendőri büntető bíróság *hatásköre* nem terjed ki a csendőrségre azon kibágás miatt, melyet az idő alatt követ el a csendőr, midőn a törvény értelmében katonai büntető és fegyelmi szabályok alatt áll. Hanem az ilyen kibágásokra vonatkozó feljelentést a lefoglalt bűnjelkekkel és az iratokkal együtt a terhelt csendőr előljáró parancsnokságához kell átküldeni.

Azonban ha az illetékes katonai bíróság ilyen kibágási ügyekben nem tett intézkedést, vagyis az ügyet szabályszerűen el nem intézheti: a csendőrnek szolgálatból kilépése után a rendőri büntető bíróság megindíthatja az eljárást. Feltéve, hogy az elévülés még be nem állott.

(Az 1879: XL. t.-cz. 31. §-a szerint a kibágás hat hónap alatt elévül.)

Felesleges mondanom, hogy a csendőröknek tényleges szolgálatban álló tagjait a tényleges szolgálati idő tartama alatt tekinti a szabályzat (14. §.) a katonai büntető és fegyelmi szabályok alatt állóknak.

Az eljárás megindítására vonatkozó részben ki van emelve, hogy a hatóságok és hatósági közegek kötelesek a hivatali hatáskörükben tudomásukra jutott, hivatalból üldözendő kibágásokat az adatok és bizonyítékok közlésével feljelenteni.

Kiemeli azt is — a mi már a csendőrökre is szorosabban tartozik, — hogy a feljelentést a rendőri köze-

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszertekészője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Rományi** legújabb képe-
ségei yzhét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségtérítés díjtalanul. Kívül a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön külön árjegyzék kérésre.

ek is tartoznak elfogadni és az eljárásra illetékes rendőri büntető bírósághoz azonnal eljuttatni kötelesek.

(Mert hiszen a Bp. 85. §. második bekezdése szerint rendőri közegekbe számíttatnak a csendőrségnek altisztjei és legénysége is.)

Az *illetékesség* tekintetében meg kell jegyezni, hogy az eljárásra rendszerint az a rendőri bíróság illetékes, a melyiknek területén a terhelt a kibágást elkövette. De a terhelt lakhelyére illetékes rendőri bíróságnál is meg lehet tenni a feljelentést még abban az esetben is, ha a kibágás más területen követtetett el. (4. §.)

A *terhelt előállítására* vonatkozó rendelkezések hasonlatosak a Bünvádi perrendtartás szellemében. Itt is ki van mondva, hogy a rendőri közegek külön hatósági utasítás nélkül is a legközelebbi rendőri büntető bíróság, vagy községi előjáróság elé allíthatják a kibágáson tetten kapott egyént azokban az esetekben, a melyekben a nyomozó rendőri hatóságok és közegek részére kiadott utasítás és más fennálló jogszabályok szerint kibágás miatt előállítanak, vagy bekísérésnek van helye.

De hát milyen esetek ezek?

A Bp. 142. §-a szerint a tettenkapás esetei: 1. ha valaki a tetteit, vagy részeit a bűncselekményen rajtaéri; 2. ha valaki mint szemtanu, vagy szemtanu által figyelmeztetve, a tetteit, vagy részeit azonnal a bűncselekmény elkövetése után elfogta, vagy üldözőbe vette. A tettenkapottat bárki elfoghatja.

Hogy kibágás esetében milyen tettenkapott egyént foghat el a csendőr vagy járőr: azt megtalálják a Szolgálati utasítás 117. §-ában. Itt felesleges lenne azt felsorolni.

Azonban a tettenkapott előállítása is mellőzhető, ha a tettenkapott az eljáró közeg előtt személyesen ismert, megbízható egyén, vagy magát kellően igazolja, vagy megfelelő zálogot ad. (73. §.) Így rendelkezik ez a szabályzat.

Itt is az előzetes letartóztatást a legnagyobb kimélettel kell foganatosítani. A letartóztatott ellen csupán oly kényszereszközöket szabad alkalmazni, melyek megszőkésének megakadályozására, vagy erőszakos magaviseletének megfékezésére szükségesek. (76. §.)

Az *elővezetést* a rendőri büntetőbíró végzéssel rendel el. E végzést az elővezetés foganatosításának megkezdése előtt annak, a kinek elővezetése el van rendelve, fel kell mutatni, vagy kezéihez kell adni. Az elővezetést kiméletesen és lehetőleg feltűnés nélkül kell foganatosítani. (82. §.)

A csendőrségnek tényleges szolgálatban álló tagja ellen elővezetés közvetlenül nem foganatosítható, hanem elővezetése végett, a mennyiben ennek helye van, felelő hatóságát kell megkeresni. (82. §.)

A *lefoglalandó tárgyakat* a lefoglalás foganatosítására jogosult hatósági tag, vagy hatósági közeg felhívására mindenki köteles kiadni.

Ha valamely lefoglalandó tárgynak kiadására a csendőrségnek tényleges szolgálatban álló tagja volt felbiva és a felhívás eredménytelen maradt: a megfelelő kényszerítő eszközök alkalmazása végett a felhívott egyén felelővalója keresendő meg, a ki a vonakodót a lefoglalandó tárgynak kiadására szorítja. (84. §.)

Elmondja a szabályzat, hogy mely esetben van helye a lefoglalásnak, a helyiség átvizsgálásának és személymotosásnak, a hol két nem érdekelt tanunak is jelen kell lenni, de bozát teszi, hogy tényleges szolgálatban levő tagja a csendőrségnek tanuként nem alkalmazható.

Ha a lefoglalást, házkutatást, személymotosást, vagy hatósági szemlét a fegyveres erőnek, vagy a csendőrségnek tényleges szolgálatban álló tagja ellen kell foganatosítani: evégből annak felelővaló parancsnokságát kell megkeresni. (96. §.)

A tárgyalásra a csendőrségnek tényleges szolgálatban álló tagját felelővaló hatósága utján kell megidézni. De az ily egyén felelővaló hatásának egyidejű értesítése mellett közvetlenül is megidézhető, ha felelővaló hatósága nincs helyben és a késedelem veszélylyel jár. (107. §.)

Ha a megidézett *tanu* meg nem jelent, vagy a kihallgatás előtt engedelem nélkül eltávozott: a csendőrség tagjának mint tanunak megbüntetése és elővezetése végett felelővaló hatóságához kell fordulni. (113. §.)

A tárgyalás alkalmával fegyverrel csak azt szabad a tárgyaló terembe bocsátani, a kire a fegyver viselése szolgálati kötelesség. (115. §.)

A csendőrség tényleges szolgálatában álló tagjának — mint tanunak — kihallgatása végett az illetékes katonai bíróság is megkereshető. (138. §.)

Ha katonai bíróság hatóságának alávetett egyén — tehát a csendőr is — mint tanu megtagadja a vallomást, eskü vagy fogadalom tételt: megbüntetése s esetleg az okozott költségek behajtása végett a felelővaló hatóságát kell megkeresni. (145. §.)

A csendőrségnek tényleges szolgálatban álló tagjait megillető tanudijak a rájuk nézve fennálló külön szabályok értelmében állapíttatnak meg. (211. §.)

Ha az elítélt a csendőrség tényleges szolgálatában áll: a büntetés végrehajtása végett az illetékes csendőrkörületi parancsnokságot kell megkeresni. (224. §.)

(Ez az eset úgy állhat elő, hogy a csendőr még polgári életében követte el a kibágást, de az ítélet jogerőre emelkedésekor csendőr volt.)

Még csupán egyet kell megemlítenem a községi bírósági eljárásból. Nevezetesen azt, hogy a községi bíróság a csendőrségnek katonai büntető és fegyelmi szabályok alatt álló tagjával szemben el nem járhat. Végül, hogy a községi bíróságnak is joga van a csendőrt tanuként megidézni, de ezt csak a csendőr felelővaló hatósága utján teheti.

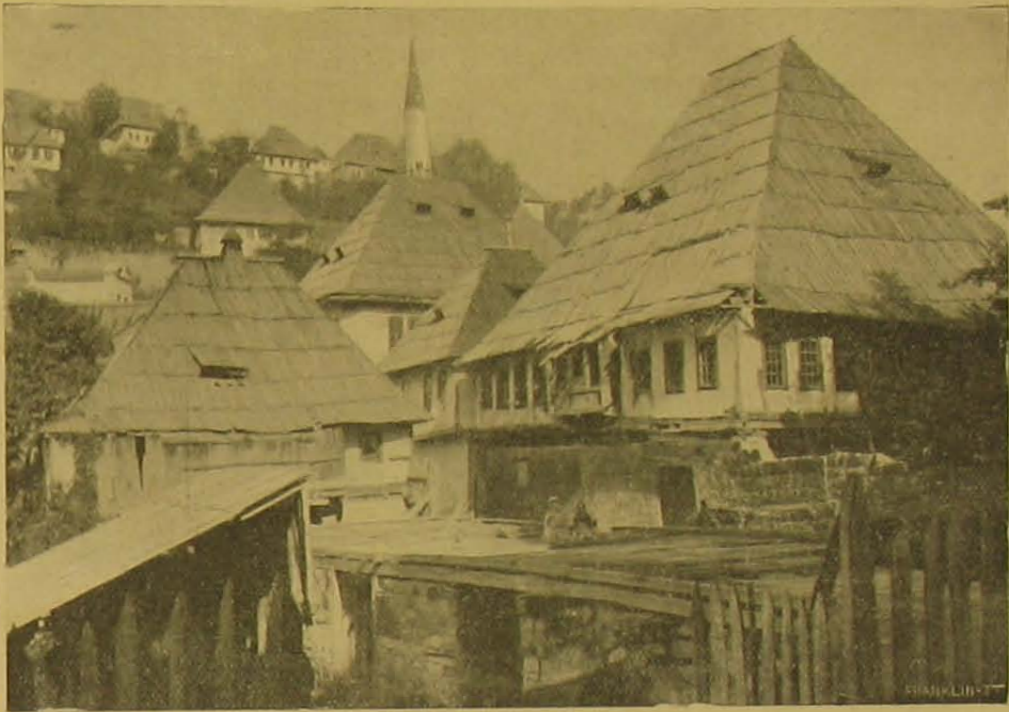
Ime! ennyiben érdeklik a csendőröket a rendőri

A legjobb órák,

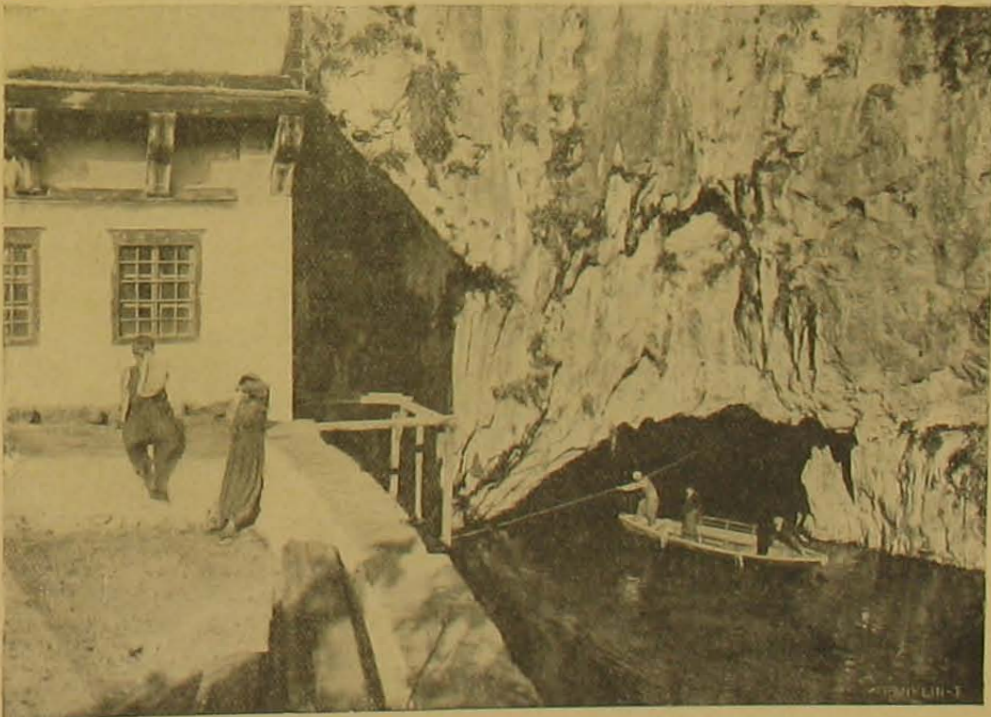
legszilárdabb ókaszerek, egyszerűtől a legdrágábig, úgy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészanalízis Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

Jajcei részlet.

A Buna-forrás Mostár mellett.

Boszniai képek.

büntetőbirósági szabályok. Jó ezeket ismerni, hogy az előforduló esetekben a csendőrök tudják jogaikat és kötelességeiket a kihágási ügyekben.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A tolvaj juhászlegény.

Irtá: Szényei Károly csendőrmester.

A szajáni bíró juhásza 1907. évi augusztus hó 9-én azzal a panaszzsal jött a szajáni őrsre, hogy a határban legelő juhnyája közül három darab vezértűrüt ismeretlen tettes ellopott.

Panaszvétele után nyomban a helyszíntre menvén, megállapítottuk, hogy a tettes az ürüket a fekvő nyáj között valószínűleg egyenként előbb összekötözte és így összekötözve egyenként szállította el.

Eme feltevést igazolta azon körülmény, hogy a nyáj fekbélyén bizonyos távolságokban az ürük nyakán volt kolompokat feltaláltuk s azon is megállapítottuk, hogy a tettes késsel vágta le az ürük nyakáról.

Mint hogy kocsinyom a közelben felfedezhető nem volt, a lopásra nézve úgy vélekedtünk, hogy azt egy ember nem is követhette el, mert a három darab ürüt egy ember egyszerre el nem vibette, egyenként való elszállításához pedig rövid lett volna az éjszaka.

A közelben fekvő három községben épen bucsu közelgett, minden gyanu oda mutatott tehát, hogy az ürüket valamely előrelátó egyén lopta el, hogy a bucsu idejére potya hushoz jusson. Ez a körülmény is arra engedett következtetni, hogy a tettesek többen voltak, mert oly sok húst egy háznál pár nap alatt elfogyasztani lehetetlen.

A nyomozást tehát ebben az irányban kezdtük meg, és sorban megügyeltük a lopással gyanúsítható egyéneket s közben a hőmérőket is felkerestük, végre pár napi eredménytelen nyomozás után azzal a nem épen biztató reménnyel vonultunk be az őrsre, hátba majd a bucsu alkalmával valamelyik tettes, bűnrészes vagy szemtanu az elmaradhatlan borközi állapotban elszólja magát s így véletlenül eredményhez jutunk.

Pár nap múlva az egyik bucsu már küszöbön is volt, mikor rendes szolgálat közben egy öreg juhászemberrel találkoztunk, kivel egy árokparton letelepedve, beszédbe eredtünk. A többek között szóvá tettük az öreg juhász előtt a juhlopást és elmondtuk a lopás körülményeit is, egyben azzal a feltevésünkkel kérkedtünk, hogy a közelgő bucsuk valamelyikén majd csak nyakon csiphetjük a tettest.

Az öreg juhász a lopásról már értesülve volt, de annak részleteit csak tőlünk tudta meg. Észrevettük rajta, hogy véleményünkkel szemben neki is volna mondanivalója s egy pipa dohány felkínálása után ki

is jelentette, hogy az még nem bizonyít a több tettes mellett semmit, hogy kocsinyomot a lopás helyén nem találtunk, ellophatta az ürüket egy ember is.

— Hallgassanak csak ide — mondja az öreg juhász — majd elmondom miként hajthatja végre egy ember is egy ilyen lopás elkövetését.

— Ismeretes — ugymond — valamennyi juhászember előtt, hogy nagyobb farka juhnyáját milyen fáradtságos egyik határból a másik határba elhajtani. Ennek megkönnyítése céljából tehát az igazi juhászember a juhnyáj közül több alkalmas juhot — többnyire ürüket — kiválaszt, azokat kolomppal vagy más pergővel ellátja és hozzá szoktatja ahhoz, hogy a juhnyájtól külön csapatban lehessen őket hajtani, a többi aztán követi hajtás nélkül is a kolomposokat. Tudja ezt minden juhász s ha lopni akar, éjnek idején felkeresi a kiszemelt juhnyáját, ott a fekvő nyáj közé lopózik, kiválasztja az ellopandó juhokat, de csakis olyanokat, melyeken kolomp vagy pergő van, mert hajtani csak azokat lehet és egyenként összekötözi őket, a kolompot róluk leoldja vagy levágja, azután pedig egyenként egy bizonyos távolságra a juhnyájtól elszállítja, ott a kötelékből felszabadítja és kényelmesen oda hajtja őket a hová akarja.

Az öreg juhásznak eme tanácsszámba menő mondataja nyomán új irányba tereltük a nyomozást, mert mi sem természetesebb, mint hogy az ismertetett alapon a lopást valamelyik fiatalabb juhászember is elkövethette, a kinek a bucsura nem annyira bus, mint pénz kellett.

A nyomozáshoz tehát újra hozzáfogtunk, még pedig azzal, hogy a szomszédos községekben minden bucsómérőt felkerestünk s azokkal az ellopott ürük leírását közöltük és egyidejűleg valamennyinek megbagytuk, hogy ha ilyen leírású juhokat kínál valaki megvételre, vásárolják meg, de bennünket nyomban értesítsenek.

Ez utóbbi eljárás mellett aztán sikerült is a kívánt eredményt elérnünk, mert pár nap múlva már kezünkben volt a tettes, egy juhászlegény személyében, a ki töredelmesen beismerte, hogy a lopást az öreg juhász által elmondottak szerint követte el, hogy a közelgő bucsura pénzt szerezhesen.

A fent vázolt esetből láthatjuk, hogy a bűn elkövetéséhez is a szakértelem kell s az ily módon elkövetett bűneset nyomozása csakis akkor vezet eredményre, ha a nyomozó közeg a büncselekmény végrehajtására vonatkozó összes módozatokat vagy már előző tapasztalatból vagy bizalmas közlés útján ismeri.

Nem valami rendkívüli eset volt biz ez, csupán a lopás elkövetése körül megnyilvánult raffineriát szándékoztam bajtársaimmal megismertetni, hogy közülök azok is, a kik még kevésbé jártasok a nyomozásban, alkalomadtán eredményesen felhasználhassák.

Ha fáj a feje

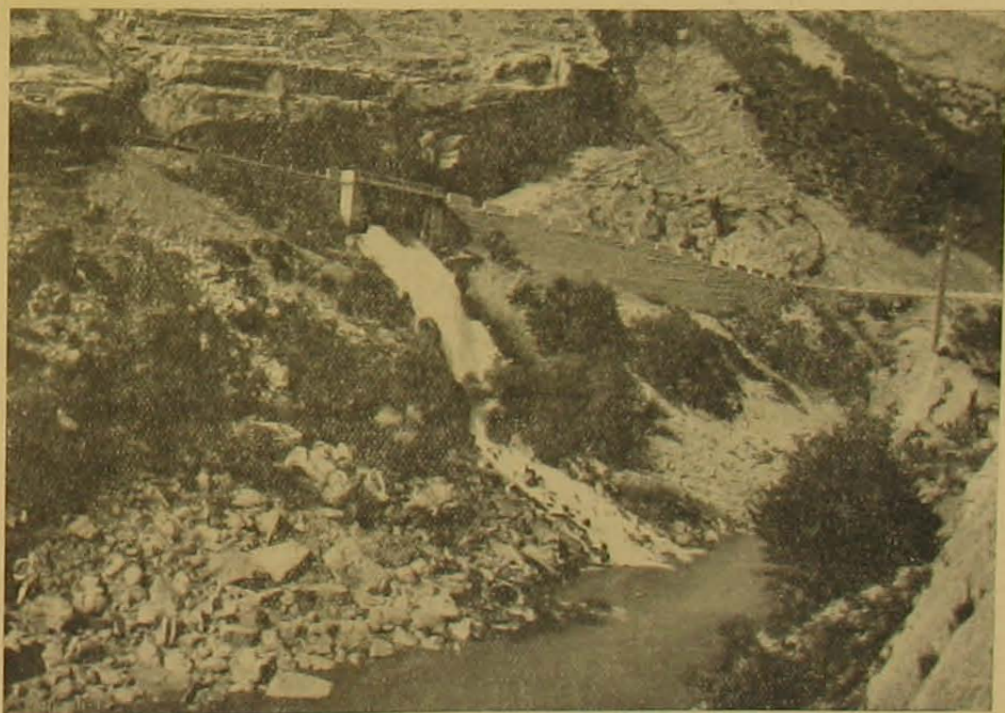
ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmarkesebb migrain és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Részlet a Ráma völgyéből.

Részlet a Sarajvo-mosztari úti omlatról.

Boszniai képek.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Az állatok védekezése.

Az állatoknak méregmirigyekkel való védekezéséről érdekes adatokat közöl Kúthy István a „Zoologiai Lapok”-ban, melyből átveszünk a következőket.

A védelemre szolgáló mirigyek váladéka mérges anyag, ép ezért az ilyeneket közönségesen méregmirigyeknek nevezzük. Vannak olyan állatok, melyek megmérgezik azon állatokat, melyek őket megeszik, pl. mérges halak, rovarok. Az ilyeneket aztán minden állat ösztönszerűleg elkerüli. Mások méregmirigyük váladékát üldözik testének felületére ömlesztik, pl. számos rovar, varangy, szalamandra. A méregmirigyvel rendelkező állatok legtöbbször méregmirigye nemcsak védelemre szolgál, hanem a zsákmány elejtésére is. Az ily mirigyek meglehetősen komplikált összetételű szervek, melyeket a darazsaknál, mébeknél, skorpióknál fulánk alakjában, a mérges pókoknál állkapocs alakban, a tengeri mérgező balaknál méregtüske, a mérges kígyóknál pedig méregképeben láthatunk. Legnagyobb tisztítást a kígyók méregfogának tulajdoníthatunk s így természetes, hogy ezzel részletesebben kell foglalkoznunk.

A kígyóméreg a szerint, mint az különböző fajta kígyótól származik, 5—10 perc, kisebb kígyóknál 3—24 óra alatt öl. Ha valaki kibeveri is a rendkívül kínos mérgezési tüneteket, szervezete megérzi a hatást még hónapok múltán is. A kígyóméreg csak bizonyos állatokat képes megölni, másokra teljesen hatástalan. Ezen utóbbi állatok vére ú. n. antitoxint tartalmaz, méregkötő anyagot, mely a méreggel, mielőtt az hatna, teljesen hatástalan vegyületté egyesül. A mely állat vére azonban antitoxint nem tartalmaz, az a halál fia. Körülbelül nyolcz éve lebet, hogy Calmette, a híres Pasteur neves tanítványa, felfedezte a kígyóméreg elleni biztos gyógyszert s antiveninnek nevezte el. Ha a kígyómarás után azonnal beoltanak valakit e szérummal, meg van mentve.

A mérges kígyóktól való félelem és irtózás oly nagy volt a régi népeknél, hogy e kártékony vadakat úgyszólván ábitatos tiszteltben tartották. Mesék, legendák keringtek róluk, később némely népnél istenként imádták őket. Nagyon tisztelték Egyiptomban, sőt kígyó volt a királyság jelvénye, valószínűleg okos, ravasz s hallgatagságánál fogva. A görögöknél a bölcsesség jelképe. Rómában az Aeskulap-kígyót imádták és ki tudná azt felsorolni, vajjon hány vad népnél imádják legfőbb Lény gyanánt. Nagy a vétke Indiában annak, ki egy kobrát megöl, pedig itt a kobra, kapel, hungare és még néhány másfajájú mérges kígyó marása következtében évenként körülbelül 25,000 ember hal el. Egyáltalában Ázsia többi részében is, Ausztráliában, Afrikában és Dél-Amerikában sok a mérges kígyó; Észak-Amerika sem mentes tőlük, itt találhatjuk a rettenetes csörgőkígyót, meg a mocassint. Európa a viperák föld-része, hazánkban közülök a kurta kígyó s a lomoki vipera a veszedelmes.

Szóljunk most már a méregmirigyek szerkezetéről, alakjáról s elhelyezéséről. A méreg mirigyek — mert mindig párosan fordulnak elő — a fej két oldalán, a szemek mögött, mindjárt a bőr alatt vannak elhelyezve. Mindegyik mirigyben méreggel telt gyűjtőhólyag van

s a mirigyek erős izomzattal burkoltak. A méregmirigyek összeköttetésben állanak a méregfogakkal, melyek mindig a felső állkapocsban foglalnak helyet. Még pótlásukról is gondoskodva van: ha valami baj éri őket, a mögöttük lévő pótfogak veszik át a szerepüket. A méregfogak alakjukra az árboz hasonlók s vagy egy kis mélyedés, azaz barázda fut rajtuk végig vagy pedig belül üresek, illetőleg csatornával felszereltek. A barázda vagy a csatorna a méregmirigyvel van összefüggésben.

Ha a mérges kígyó zsákmányát meg akarja ölni, fejét egy gyors mozdulattal visszarántja, száját kitátja, méregfogait felállítja s zsákmánya testébe vágja. A mirigyeket burkoló izomzat a mirigyek mérges váladékát a méregfogak csatornájába vagy barázdájába szorítja s innét az a zsákmány testébe jut. Mindez persze egy szempillantás műve, melynek végeztével a kígyó visszabuzódik s az iszeregés közben készül a második támadásra. Erre azonban csak ritkán van szükség mert a megmárt állat többnyire egyszerre összeesik, lélekzete eláll, mozdulatlanul fekszik pár percig, egyet rándul, aztán vége.

Mint említettük, a tengeri halak közt is vannak méregmirigyekkel rendelkezők, melyek a mérges váladékot a méregtüske segítségével juttatják zsákmányuk vagy ellenségük testébe, pl. a Basti naca. A csontos halak közül igen soknak van méregmirigye.

Ugyancsak védelemre szolgáló méregmirigyeket találunk a varangynál, szalamandraféléknél. Ezeknek mirigyei igen mérges anyagokat: alkaloidákat tartalmaznak.

A darazsak, mébek fulánkjáról még külön cikkben kívánunk szólni.

Vége találkozunk az állatvilágban oly mirigyekkel, melyek kellemetlen, büzös szagú váladékot választanak el. Természetesen ez is védelemre szolgál. Az üldözött állat megérezvén az undorító szagot, abbahagyja az üzőbe vett vad üldözését, melynek mirigyei elválasztják ezt a rossz szagú váladékot. Az ily mirigyek gyakoriak a rovaroknál, de az emlősállatok némelyikénél is megtalálhatjuk. A görény majdnem mindig mirigyeinek köszönheti megmenekülését.

KÉPEINKHEZ.

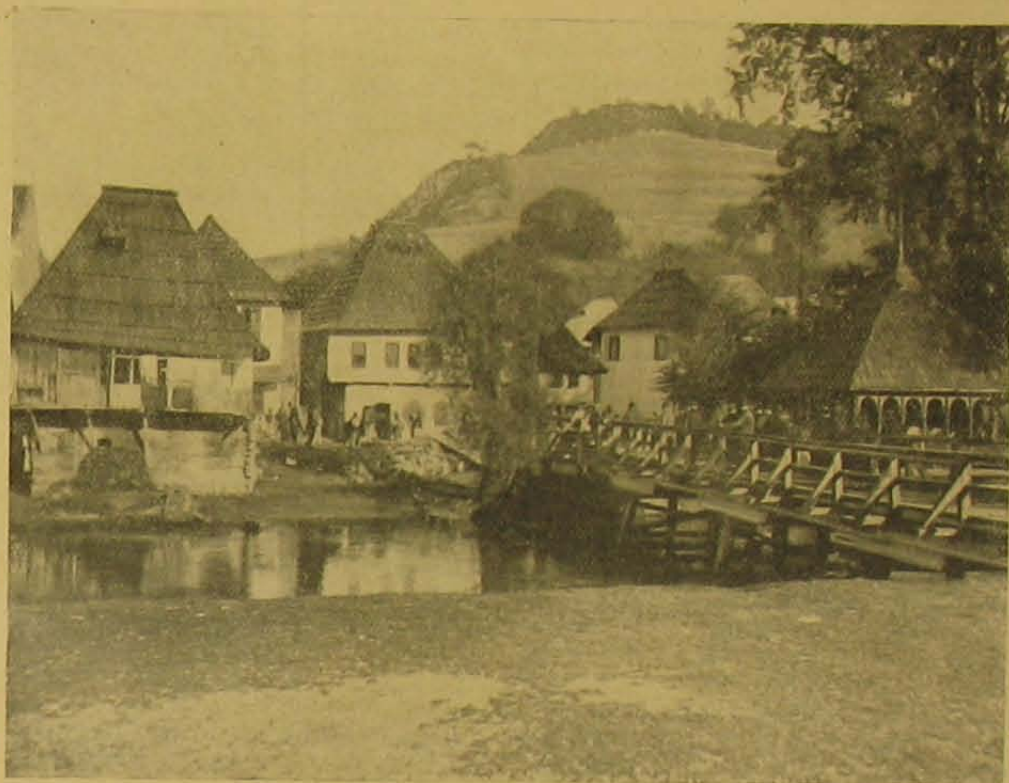
Boszniai képek.

Bizonyára sokan vannak olvasóink között, a kik katonai szolgálatukat Boszniában és Herzegovinában töltvén, alkalmuk volt e tartomány természeti szépségeit megismerni. Bosznia és Herzegovina ugyanis, ha gazdasági tekintetben nem is valami elsőrendű terület, természeti szépségeiben kiválóan gazdag. Ceupa hegyvidék az egész tartomány, a melyben vizesedésekben gazdag erdőkoszoruzta béczekek és ramek völgyrészek, a legesebb harmóniában váltogatják egymást. Harmincz-negyen év előtt még — úgyszólván — ismeretlen volt e tartomány más országok lakosai előtt, sőt dacztra, hogy szomszédok vagyunk, mi előttünk is, mert járattalan utai mellett vasutak hiányában és ezenfelül barát-ságoa fogadtatást és remélhetve, a múltban még nem

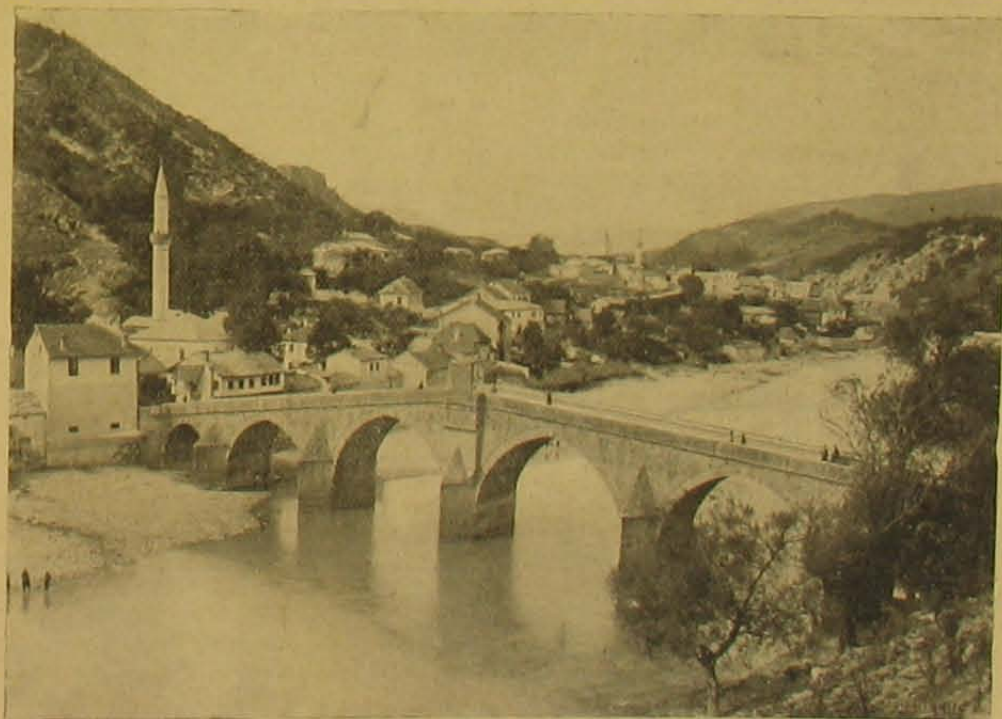
A magyar királyi csendőrség szives figyelmébe!!
Mindan csendőrségi órák, ékszíj, gramofon vagy bármily más cikkeket akar vásárolni, nálam következőképen beszeresheti: 40 kor.-ig havi 4—5 kor., 60 kor.-ig havi 5—6 kor., 80 kor.-ig havi 7—8 kor., 100 kor.-ig havi 9—10 kor., 150 kor.-ig havi 12 kor., 200 kor.-ig havi 18 kor. Ezen felül egyesség szerint. Az óráknál 10 évi jóállás, feltétlen tisztaságos kiszállítás — 1 gramofon kitűnő kivétel, 20 darabhoz (10 nagy dupla lemezzel, 100 tával), portómentesen 100 kor., havi 8 kor. részletekben. Több rendelésnél azonnal házhoz jövök, miután évi bérléjegyet van. Kérjen árjegyzéket.

Brucker Győző Nándor és Tsa
magyar műórák és műtárgyak
Győr, Kazinczy-u. 15. sz.

Jozerói részlet.

Konjiczo, a sarajevó moszlimi vonalon.

Boszniai képek.

igen mutatkozott valami kellemes kirándulásnak egy-egy boszniai utazás. Az okkupáció hatása azonban csakhamar észrevehető volt. A civilizáció terjedése s a nehezebben megközelíthető vidékeken is jól járható műutak és vasutak építése mellett, egyrészt kereskedelmi és ipari összeköttetések létesítése, másrészt a természeti szépségekben kiválóan gazdag hegyvidék megtekintése és megismerése céljából, folyton többen és többen keresték fel ezt a — magyar bakák elnevezése szerint — görbe országot, úgy, hogy az annexió idejére már élénk kereskedelem fejlődött ki a szomszédos országokkal és a kirándulók, turisták stb. látogatása által az idegenforgalom is nagyot lendült. Cézelszerűnek véljük a jelen számunkban közölt képekben, a hegyvidék természeti szépségei közül néhány részletet olvasóinknak bemutatni.

HIREK.

Zálogolás. A szebenmegyei Orlát községben november 11-én, a közigazgatási hatóság intézkedése folytán, erdei kihágások miatt zálogolások foganatosítottak. Midőn a zálogolást megejtő előjáróság, — a melynek támogatására Paiza István és Lunguj János orlái őrsbeli csendőrökből állott járőr volt kivezényelve — délelőtt kilenc órakor Pop Vazul házához ment, hogy annak, a reá erdei kárért kirótt 32 K 21 f feijében lefoglalt két darab sertését elbajtea, a zálogolandó Pop Vazul egy vasvillával a sertésél elé állva kijelentette, hogy a sertéseket elbajtani semmi áron sem engedi. A zálogolást foganatosító segédjegyző erre, a járőr támogatását kérve, Pop Vazult magatartásának következményeire figyelmeztette, Pop azonban úgy a segédjegyző figyelmeztetése, mint a járőr által ismételtlen hozzá intézett felhívás után, elhatározásához ragaszkodva kijelentette, hogy a vasvillát le nem teszi és sertéseit elbajtani nem engedi. Járőr most már kész belyetbe vett fegyverrel közeledett az ellenszegülő Pop felé, s midőn azt mintegy négy lépésnyire megközelítette, az egy kitéréssel Lunguj csendőr felé vasvillával egy dőfést intézett, a melyet azonban Lunguj csendőr a szuronyos fegyverrel kivédett. Pop ekkor egy lépéssel a járőrhöz közelebb ugorva, vasvilláját most már ütésre emelte fel. Paiza csendőr a támadó ellen e pillanatban lőfegyverét basználta, s azt csipőn löve, életveszélyesen megsebesítette. Pop a fegyverhasználat után, orvosi rendeletra a nagyszabeni Ferencz József kórházba szállítottatott, hol még aznap délután 1/26 órakor meghalt.

Orvvadászok. November hó 10-én, reggel 6 órakor, a somogy megyei Liszó községhez tartozó sági-pusztai erdőben, Kövi Pál ez. őrsvezető és Szép János csendőrből állott somogyzentmiklósi őrsbeli járőr, ismeretlen orvvadász ellen eddig ismeretlen eredménnyel, négy lövést tett.

Rablás. November 14-én, délután 5 és 6 óra között, Takács György zalaszentmihályi lakost, a Zalaszentmihály és Pacsa közötti útvonalon megtámadták, kilenc korona pénzt elrabolták és öt forgópisztolyból meglöve, súlyosan megsebesítették. Az esemény nyomozására tiz főnyi legénység összpontosított a tettesek Farkas

István és Farkas (bojka) pótrétei illetőségű kőborczigá-nyok személyében elfogva, a nagykanizsai kir. ügyészségnek átadattak.

Gyászhir. A m. kir. I. számú csendőrkerület járás- és törzsermesteri kara mely megilletődéssel tudatja, hogy szeretett bajtársa Burg Frigyes m. kir. csendőr, törzsermester, hosszas szenvedés után, 1909. évi november hó 13-án Kolozsvárt elhunyt. A megboldogult földi maradványai november 15-én Kolozsvárról Marosvásárhelyre szállítottván, ott örök nyugalomra helyeztettek. Nyugodjék békében!

Adományok a nyugdíjpótló-egyesület javára. A létesítendő csendőrségi nyugdíjpótló egyesület javára a következő adományok folytak be: Fery Oszkár ezredes ur 100 kor; Spalla Aurél őrnagy ur 40 kor; Polster Kálmán százados ur 20 kor; Nevelita Kálmán százados ur 5 kor; Harsányi Barna főhadnagy ur 4 kor; Müller Béla hadnagy ur 2 kor. Jóna őrsvezető 25 fillér; a tétli őrs legénysége 5 kor. Ezekkel a már befolyt összeg 514 kor. 01 fillérre emelkedett. Ezen összeg eddig lapunk pénztárában őriztetett, most azonban a III. sz. csendőrkerületi parancsnokságnak lesz átadva, a hol az takarékpénztárban gyümölcsözőleg helyeztetik el. Netáni adományokat kérjük ezentul közvetlenül ezen parancsnokság címére küldeni.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hogy ismerjük meg a jó vajjat? A jó és friss vajjat arról ismerjük meg, hogy sűrű és egyenetlen, azonban nem föltűnően sárga. Ha keveset ujjaink között szét-dörzsölünk, akkor rögtön föl kell olvadnia és tapintásra nem szabad sem magvasnak, sem száraznak, sem pépszerűnek, sem nyúlónak föltűnnie. Ha megnyomjuk, nem szabad sok vízceppnek vagy vajtejnek kinyomulnia és ha meg van sózva, a só ne legyen sem rajta, sem benne fölismerhető. A jó vaj legbiztosabb jele, hogy a nyelven könnyen szétfolyik, ize enybe és édes, nincs sós vagy keserű utóíze és száraz, lisztes vagy épen nyálkás maradékot nem hágy maga után. Az eladó vagy kofa sokszor igyekszik a vaj sulyát értéktelen anyagokkal, mint sóval, szódával, liszttel, burgonyával és baszónlóval növelni; vagy rozsz, régi vajnak czukorrépával, safránnal vagy sárgabogyóval való megfestése, illetve tojásfehérjével való bedagasztása útján a friss vaj külsejét kölcsönözni. Az erősen megsózott vaj mindig egyenetlen színű, sávos, a kés és a fog alatt reccog és sós ízű. A szódával kevert vaj sulyos, száraz, darabos, sulyaboz képest csekély a térfogata és némileg keserű ízű. A liszttel vagy burgonyával kevert vaj száraz, foltos belyeket mutat és nem záiros tapintású. A tojásfehérjével hamisított vaj olyan szagú, mint az öreg vaj és főzés alkalmával a tojásfehérje pelyhes, összeálló tömegeket alkot. Ha fagyut adunk hozzá, akkor a vaj sötét foltokat és sávokat mutat és sajátságos, kellemetlen faggyuszaga van. A vaj mesterséges megfestésére úgy jöbetünk rá, hogy vízben hagyjuk hosszabb ideig állani. A víz fölveszi a festőanyagokat, míg a tiszta vaj sohasem képes a vizet megfesteni. Hogy vajjat csak tiszta embertől vegyünk, ez ugyan magától értetődő dolog, azonban sajnos, nagyon ia figyelmen kívül hagyják. Mint talán semmilyen más táplálószer-

Csusz, köszvény, reuma
ideges fejfájás, hűlés,
idegbaj, mindennemű
esetbántalmak ellen
kiváló hatásúak bi-
zonyult szer

AZ ERŐSÍTETT
CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Paragraf menő társatok bizonyítják, hogy mily kiváló hatása van. Valódi csak nálam kapható.
Kis tégely 1 K, nagy tégely 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltség
beküldése után vagy atón-
vétel küldve

Szente Lajos gyógyszer.
Budapest, Damjanich-utca 2.

nél, a tisztátalanság, zslrnmű anyagokra átvive, az egészségre káros hatását nagyon is érezteti. Az olyan vaj, a mely avassá vált, a következő módon változtatható át jóízű hájjá: Megolvasztjuk, leföldrözzük és piritott kenyérbaját mártunk belé. A kenyérbaj fölveszi magába a kellemetlen ízt, míg a báj jóízűvé válik.

A gyümölcs gyógyító hatása. A legegészségesebb gyümölcs a citrom. Tisztítja a vért, áthatja és tisztítja a nyálkabarthyákat és a mirigyeket; tartósan, de mérsékelten élvezve még a nyálkabarthyát is (szürke) részeire is hatással van, a mint ez különösen a gégében észlelhető. A citrom leve továbbá föloldja a köszvényes meg a csúzos lerakódásokat és sokféle baktériumot pusztít el. A véredényekre összehúzólag hat a citromlé, innen vércsillapító hatása és szerepe a véredények táplálásánál. A füge és a datolya kitűnő táplálék, hatását azonban az aszalás részben lerontja. Frissen például a füge apró magvai jól megrágván nagyon egészségesek, aszalt állapotban azonban és nagy mennyiségben élvezve, a vese és a máj apró csatornáiban könnyen dugulást idézhetnek elő. A narancs hatása a citroméhoz hasonló. A citrom és a narancs héjában azonkívül kesernyés ízű anyag foglaltatik, a melynek nagy a villámozó hatása. Az alma azzal válik ki a többi gyümölcs közül, hogy igen sok vasat tartalmaz és így különösen sápkórosoknak és vérszegényeknek ajánlható. Tartalmaz azonkívül sok oxigént is, a melyet átvesz a vér és ezzel megkönnyebbíti a tüdő működését. Főképp azonban a lépet táplálja és közvetve az agyat. Innen azok a fényes sikerek, a melyeket az almakúrával legújabbban az ideggyógyászatban elértek. A körte igen tápláló és sok meszet tartalmaz, a miért különösen a csontképződésre van nagy hatással. De ha sokat eszünk belőle, megfekszik a gyomor. A szilva szintén tápláló, de rendkívül erősen hat a bél működésére és így könnyen zavart idézhet elő. Az őszi barack izgatón hat a gyomor falára és nagyfokú epeelválasztást idéz elő. A szőlő tisztítja a vért, a tüdőt, a májat és a belet. A szőlőbogyó héja pedig jóhatású erjesztő anyagot tartalmaz. A földi eper igen sok foszfort tartalmaz és azért főképp idegbetegeknek ajánlható. Nagyobb mennyiségben élvezve a vére izgatón hat és kisebbfokú lázat támaszt. Igen jó táplálék a paradicsom is, a mely a gyümölcs és főzelékek között foglal helyet és jobban tisztítja a vért, mint bármilyen más gyümölcs. A diónak, mogyorónak nagy a zsirtartalma, de savat is tartalmaz és így a bangszülakra van különösebb hatása. Rekedtbangú ember ne egye.

A kalaplevetés eredete. Spencer, a híres bölcsész szerint a kalap levétele ugyanannyi, mintba basulókoból valamely más testéről távolítjuk a föld leplet vagy ruhát. A szertartásos kalaplevétel eredetéről Spencer a következőket mondja: Az őskorban, de még később az assziroknál is a legyőzöttektől mindent, még a ruhát is elvették. Ha valaki a harcot el akarta kerülni, akkor szándéka jelül levette összes ruházatát és mindenét felajánlotta az ellenfelének, a ki úgy azután esetleg megkegyelmezett életének. A test megmeztelenítése, a minek eleinte ilyen gyakorlati célja volt és feltétlen meghódolást jelentett, idővel, a mikor az emberiség szelidebb erkölcsöknek kezdett hódolni, üres formává, szertartássá változott és különböző formákban majdnem minden népnél még ma is található. A mubamedánok, a birmánok és a japániai levetik saruikat, az Aranypart benszülöttei vállukat meztelenítik, az abesziniak és a polynéziak a felsőtestüket teszik szabadná,

az európaiak kalapot emelnek, Dabome benszülöttei fejüket és vállukat, a tahitibeliak pedig fejüket és felső testüket meztelenítik meg tisztelőjük jelül. Spencer fejtegetéseiből kitűnik, hogy az európai ember advariasság tekintetében mögötte áll a legvadabb népeknek, a kik az üdvözlések alkalmával sokkal többet mutatnak szabad testükből, mint a civilizált népek. Másrészt azonban ez mindig emlékeztet az ókor barbárságaira és így épen nem szükséges, hogy a vadakat advariasságban esetleg utánozzuk.

Nobilis idegenvezetők. Londonban két szolgálaton kívüli tiszt, Waltea őrnagy s Adame kapitány idegenvezető irodát nyitottak, főleg az amerikaiakra való tekintettel. Az intézet alkalmazottai nagyjára egészségnyedett főúri hölgyek és urak, kik azonban a legelőkelőbb társaságokban forognak, járatosak a divat és etikett minden követelményeiben s egyáltalában olyan szolgálatokra képesek, melyeket közönséges idegen kalauzok nem nyújthatnak. S mint ilyenek, főleg művelődési s az angol illetet elsnajátítani akaró amerikai testvéreiknek és nővéreiknek lehetnek nagy szolgálatára, nem annyira mint idegenvezetők, de mint bizalmas titkárok. S tekintve nagy szolgálataikat, nem is oly drágák, mert minden költséget beleértve napjára 15 koronáért mennek el. Fokozottabb igényű idegeneknek természetesen fokozatosan többet is kell fizetniök.

Művészi táviró póznák. Ezelőtt négyévvél a londoni főposta hivatalnokai közt művészeti klub alakult azzal a céllal, hogy a postai alkalmazottak művészi törekvéseit előmozdítsa s izlését fejlessze. A klubnak nagy sikerei voltak s idei (negyedik) kiállításán kétezázötvennégy kép, fotográfia s safaragás volt látható, köztük néhány igazán művészi darab. A főpostamester az idén, hogy a művészi hajlamot még jobban fejlessze alantassai közt, egy «nagyon nagy díjat» tűzött ki egy — távirópózna tervére. Szerinte ez nem kis földadat, mert a távirópóznaéknak nemcsak az a földadatuk, hogy a műszaki követelményeknek megfeleljenek, hanem az is, hogy a táj szépségét művészi «kiképzésükkel» emeljék.

Majomnevelő intézet. Londonban éleg Hamlyn nevé asszony, a ki azt tűzte ki élete feladatául, hogy a cirikusok, orfeumok és varieté-színpadok számára minél több majmot neveljen. Majomnevelő intézetében állandóan 15—20 «növendék» nyar oktatást. Az intézet 17 növendék növendék közül eddig «Péter» vitte a legtöbbre, a ki Buapesten is szerepelt és hetenkint 600 koronát keres. Hamlyn asszony egy ujságíró előtt nemrég elmondta, hogy milyen elveket követ majmai nevelésénél.

— Én nem idomítom, — mondotta — hanem csak «művelem» őket. Nekem nem az az ambízióm, hogy olyan majmokat neveljek, a melyek mindenféle mutatványt produkálnak, egyedüli törekvésem az, hogy majomnövendékeim úgy viselkedjenek, mintha emberek volnának. Egy majmot nevelni ép olyan könnyű vagy nehéz, mint egy emberi gyermek nevelése. Először is megtanítom őket, hogyan kell esészből teát inni, azután megismertetem őket a kanál használatával, később pedig ruhát kapnak és meg kell tanulniok az öltözködést. A földolog az, hogy fegyelemhez szokjanak. Ha egyszer megvan a kellő tekintélyem, a nevelés aránylag könnyen halad előre. Mint ismeretes, a majmognál az utánzásí ösztön rendkívül fejlett, úgy, hogy maguktól tanulnak meg mindent, a mit tőlem látnak. Az egyik tavollétemben nedves ronggyal feltörülte a lépcsőt, de vizes lett, megbült és tüdőgyuladást kapott. Szorgalmát életével kellett megfizetnie. — Hamlyn asszony mostani nő-

vendékei közül legügyesebb „Jackies”, a ki szabad óráiban az íróasztalhoz ül és írni próbál. A legifjabb növendék egy kis csimpanz, a melyet Juliskának hívnak. Olyan, mint egy kis baba. Remek kis babaruhája, harisnyája és cipőcskéje van, reggel 9 órakor kel, együtt reggelizik a családdal, a nappalt a többi növendék társaságában tölti, este 7 órakor pedig nyugalomra tér. Egy-egy majom nevelése 5—6 hónapig tart, ára pedig 2—3000 korona között változik.

Porcellánkalap. A koreaiak, a kik ma a világ legbékésebb népei közé tartoznak, nem voltak mindig ilyenek. Volt idő, a mikor igen nagy volt a harci kedvük és igen jól tudtak bánni a fegyverrel. Akkoriban a párbajok, támadások és véres összeütközések napirenden voltak, úgy hogy végre is az uralkodónak kellett közbelépnie, hogy a mindinkább elmérgesedő bajnak elejét vegye. Rendeletet adott ki, a mely szerint azontul minden koreai ember csakis porcellánkalapban jelenhet meg az utcán, és a ki a kalapot leveszi vagy anélkül megy az utcára, azt első esetben ötven botütéssel, második esetben pedig balállal büntette. A porcellánkalap egy felfordított virágvázához hasonlított; hasonlóságú kalapokat különben még ma is viselnek Koreában, csak hogy most nem porcellánból, hanem bambuszszárból, szalmából, vagy vászonból készítik azokat. Az uralkodó ravasz rendeletének csakbamar meg volt a kívánt hatása. Ha két koreai fegyverrel egymásra akart támadni, akkor mindig veszélyben forgott a porcellán kalap. Két esetőség volt: vagy le kellett venni a kalapot párviadal előtt, és akkor az ötven botütés elkerülhetetlen volt, vagy pedig fenhagyták a fejükön, de akkor a harc folyamán biztosan leesett és darabokra tört, a miért szintén ötven botütés járt. A párbajozás tehát mindenképen veszélyes volt. Így tebát a rendelet nyomán a koreaiak lassankint leszoktak a párviadalról, sőt idővel magától a fegyverforgatástól is elszoktak és a világ legbékeszeretőbb népe lettek. Az uralkodó pedig az országát előnevezte „a csöndes reggel és a nyugodt est országának”.

A világ legnagyobb pályaudvarai. Jelenleg a saint-louis-i főpályaudvar a legnagyobb, de a most épülő lipcsei főpályaudvar, befejezte után, messze túl fogja szárnyalni.

	Területe m ²	Sínpárok száma
St.-Luis, főpályaudvar	39,450	32
Bosztón, déli vasút	36,000	28
Páris, St.-Lazare	33,400	32
Frankfurt (Majna mellett)	31,250	18
Drezda (a teherforgalmi sínek fölötti csarnokok kivételével)	25,300	12
Bosztón, északi pályaudvar	22,920	23
Köln, főpályaudvar	22,220	8
München, főpályaudvar	21,070	16
Filadelfia, Reading p. u.	19,340	14
New-York, Grand Central p. u.	19,130	21
Berlin, Schles. Bahnhof	18,910	11
London, St. Pancras	15,730	10
Lipcse, főpályaudvar (építés alatt)	85,550	26

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőnének névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlaltal kapcsolatban kérdésekre csak az esetben

válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdőzősködéseknek eleje vétezzék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

A Magyar Közigazgatás című hetilap f. hó 14-iki 46. számából veszszük a következő kérdést és folólotet: A községünkben állomásozó csendőrség minduntalan igénybe veszi a községi kisbírákat, községi szolgálókat, panaszosok és panaszoltak beidézésére s azokat tolmácsként is használja, úgy, hogy a két kisbíró egyéb kötelességének alig, vagy épen nem tud megfelelni. Kérdem: jogos-e a csendőrségnek ezen eljárása, illetőleg köteles-e a község a csendőrségnek felek berendelésére a szolgálókat rendelkezésre bocsátani? Válasz: A községi előjáróság a csendőrséget a közbiztonsági szolgálat ellátása körüli működésében támogatni köteles. Ennélfogva a csendőrség parancsnokság megkeresésére a feleket megidézni és esetleg a kihallgatásoknál — ezükeég esetén — tolmácsként vagy tanúként is közroműködni tartozik a községi előjáróság és a fonticélra maga jelöli ki az előjáróság tagjait.

Érdeklődő. 1909. Forduljon kérelmével közvetlenül illetékes helyre.

K. Norbert csendőr. Nyugdíjra van igénye.

M. M. csendőr Debreczen. 1. Ön helyesen értelmezte, 1800 kor. végkielégítésre lenne igénye. 2—3. Nem.

B. S. csendőr. Forduljon kérelmével közvetlenül illetékes helyre.

F. J. Alig hiszszük; kérdezze meg az állomásfőnökeéget.

M. S. ez. őrstő Budafok. 1. Utmeisteri s hasonló, továbbá hivataloslagi állásokra. 2. Ha érdemes rá, igen.

G. D. őrsv. Vállperezczel.

T. J. őrm. Dunavecso. E—16 sehol, a másikat Várnay czég útján. Bélyeget lapunk javára fordítottuk.

H. J. őrsv. Mór. Szolgálati ügy.

45. Az Illetékesabályzat 110. §-a mérvadó.

Sch. J. érdeklődő. „Igény-ről” szó sem lehet; a feltételeket már egynehányszor közöltük, lapozgasson egy keveset lapunk előbbi számaiban, megtalálja. Mindennemű kérelem a Szolg. szab. értelmében szolgálati uton adandó elő.

Vank csendőr. Ugy kell kísérni, hogy bántódás ne érhesse.

1878. 1. Ne is álmodják róla. 2. A foglalkozás ideje alatt a laktanyában kell lennie és a foglalkozáson résztvenni. 3. Azt természetesen otthon tartja.

S. csendőr. Önnék van igazsá.

Havasi. Forduljon kérelmével közvetlenül illetékes helyre.

L. A. csendőr Boján. Nem tudhatjuk.

B. J. Az unokatestvéréknél még közelebbi rokonok alatt a nagybácsi és nagynéni értetendő.

C. F. 1. Roálistokokról a vonatkozó körrendeletben szó nem lévén, a kedvezmény nincs kiterjesztve. 2. Érettségi bizonyítvány; kor nem határoz.

Aranyosszéki. 1. Zsolt nem tiltható le. 2—3. Várnay czégnél.

1909. A btkv. 79. §-ának magyarázata gyanánt dr. Schmierer közjogász szakvéleményét közöljük: A jogsértéseket megelőzni, orvosolni és megtorolni az államhatalom feladata; vannak mindazonáltal esetek, midőn magának a jogosítottnak kell jogai épességben tartásáról gondoskodnia, ez ugyanis akkor áll, midőn az egyén önhibája nélkül oly helyzetbe jön, melyben az államhatalom segélyét fel nem hívhatja, vagy az neki segélyre lenni képtelen; ily esetekre vonatkozik az önvédelem joga, vagyis a jog a physikai erő eszközeit használni és ezekkel visszaverni a támadást, midőn ez az egyedüli lehetőség, valamely az életet, testiépességet, szabadságot, becsületet, vagy a vagyont illető veszélytől, vagy bántalomtól menekedni. De mivel általánosan velünk született jog; másokat jogai érvényesítésében és védelmezésben

támogatni, ezért ama jog alkalmazása nem szorítkozik pusztán magára a megtámadottra, hanem gyakorlata megvan engedve oly esetben is, midőn másnak akarunk valami jogellenes megtámadás ellen védelmére lenni. Ily kiterjedésben véve a kérdéss jog, «védelmi jognak» mondatik. Hogy a jogvédelem az igazság-nak megfelelő és az annak alkalmazásában elkövetett sérelmek jogilag menthető legyenek, következő feltételek kívánatnak meg: 1. a megtámadás jogtalansága; jogtalan pedig a megtámadás, ha nem jogerős ítélet, vagy a törvényes formák és kel-lékek megtartása mellett tett hatósági intézkedés alapján volt gyakorolva (btkv. 167. §.) és nem a megtámadott személy oly jogtalan magatartása által volt előidézve, mely által mások ellene kényintézkedéseket tenni jogosítottak. 2. A veszély közvetlen-sége; azaz megkívánatik, hogy a támadás olyan legyen, mely a megtámadottra nézve valóságos és jelenleges veszélyt idéz elő; 3. oly megtámadás, a melyet másképp nem lehet elkerülni; 4. megkívánatik végül, hogy a támadás valamely magában ki-pótolhatatlan jog ellen legyen intézve. — A jogvédelemnek a szükség szabja határát, a fizikai erőnek tehát nem szabad továbbra terjedni, mint a mennyire az a megtámadott jog alkal-mazása, a támadás visszautasítására, a veszély elhárítására való-ban szükséges. Midőn a veszély el van hárítva, nem forog fenn többé kényszerhelyzet; az erő esztől nem védelem, hanem támadás lenne; az erő erőszakká, a támadó megtámadottá vál-nék, ki mint ilyen most már az önvédelmi helyzetébe jutna. A jogos védelem határai átlépése általán vérebüntetést érdemlő cselekményt képez, mivel mindazonáltal a megtámadottól, ki helyzeténél fogva rendszerint igazított lelkiállapotban van, ki a félelem, ijedtség, vagy legalább a méltó bosszankodás befolyása alatt áll, méltán nem lehet követelni, hogy a veszély nagysága a az annak eltávolítására szolgáló eszközök hatalmas volta felett higgadt fontolgatással éljen: azért, ha a kényszerhelyzetben lévő személy ama határt félelem, ijedtség, vagy megzavartságból át-lépte, e miatt, ha csak a védelem egyébként jogos, nem fog meg-fenyítettetni; de a bíró szigorú kötelessége szorgosan megviz-sgálni, vajjon nem szándékos és öntudatos volt-e a túllépés?

H. P. ösv. Nyirkarász. Fennálló törvényeink és jogszokás szerint saját földjén mindenki azt termesztí, a mit akar. A szom-szédnak még az a joga is meg van, hogy telken négyemeletes házat építsen, a mi bizonyára még jobban árnyékolna, mint a fűfa. Az őr többet nem követelhet, mint az átnyúló galyak eltávolítását. Bélyegét lapunk javára bevételztük.

Többeknek. Az utmesteri iskolákat, melyeket csak ideigle-nesen szerveztek a kl. kereskedelmi minister, a folyó évben tény-leg beszűkítette a a legelősen szervezendő utmesteri iskola fel-állítására előreláthatólag 2 éven belül fog csak megtörténni. Az utmesteri állás elnyerése után törekvő altisztek tehát az utmes-teri képesítést most már csak utmesteri próbaszolgálat után sajátíthatják el, amely próbaszolgálatot az állami építészeti hivatalnál teljesíthetik. Az eziránti kérvényt azok az altisztek, akik igazolvánnyal már elláttattak, szolg. uton a kereskedelmi minis-terhez adják be, megemlítve e kérvényben, hogy mely államépi-tészeti hivatalnál óhajtják a próbaszolgálatot teljesíteni. Igazol-vánnyal még el nem látott (12. szolgálati évük második felében álló) altisztek pedig ugyancsak szolg. uton és ugyancsak a ke-reskedelmi ministerhez czínezett kérvénnyel folyamodhatnak a próbaszolgálat teljesítése iránt, azonban ezek kérvénye honvó-delmi ministerhez terjesztendő elő. Egyébiránt a 1061/18/10—906 sz. a. közzétett 78446 I—e 1. sz. kereskedelmi ministeri rendelet értelmében igazolványos altiszt utmesteri állást akkor is el-nyerhet, ha előzetesen próbaszolgálatot nem is teljesített. (R. K. szab. rend. 1906. évi 32. szám.)

Ismeretlen. Szolgálati ügy.

HIVATALOS RÉSZ.

Örsáthelyezés.

A m. kir. V. sz. csendőrkerület trencsényi szárnyá-nak bölaki őrsé, 1909 nov. 3-án, Trencséntepliczbe helyeztetett át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Csizi Henrik csendőr, a Dobronak község batárában 1908. évi október hó 15-én Rózsa Imre zalaegerszegi illetőségű kintornás sérelmére elkövetett szándékos emberöléssel párosult rablás tettesének, hosszas után-járással eszközölt szakavatott és leleményes nyomozással történt kiderítéseért

A m. kir. VII. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Lázár Ferencz csendőr ez. őrsvezető, mert a rudai aranybánya-társulat tulajdonát képező keskenyvágányu iparvasut pályatestének ismeretlen tettesek által tör-tént megrongálása alkalmával, a tettesek kinyomozása és elfogása körül őrsparancsnokát kiváló buzgalommal és lelkiismeretes odaadással támogatta.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. V. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Kvasznicza József csendőr, mert egy lopási eset alkalmával, a tettenért tettesek elfogása körüli köte-lesség teljesítésének és bátorságának fényes tanujelét adta.

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Tóth György II. csendőr, egy szándékos emberölé-sel párosult rablás tettesének hosszas utánjárással és szakavatott leleményes nyomozással történt kiderítése alkalmával tanúsított hasznos közreműködéseért.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Nyirő Károly és

Bencz István csendőrök azért, mert a rudai arany-bánya-társulat tulajdonát képező keskenyvágányu iparvasut pályatestének ismeretlen tettesek kinyomozása és elfogása körül járőrszervezőjüket kiváló buzgalommal és lelkiismeretes odaadással támogatták.

Pénzbeli megjutalmazások.

A m. kir. belügyminister ur a folyó évi október hó 15-én kelt 131,682/V-b. számú rendeletével, egy nagyobb összegű sikasztás tettesének kiderítése körül kifejtett buzgalomért, a m. kir. V. számú csendőrkerület állo-

Vas szarvacém szíves figyelmét felhívni gyógyszeráram alatt felsorolt és közkedvelt készítményeire.
Herzogrnó-krém a legjobb kés- és arzenomirtó kendő pár napi használat után szereplő májrot, pórsenéseket eliminál. A barna arezbort hófehérré teszi. Egy doboz ára 1 K. **Herzogrnó-szappan.** Igen finom illatú teljesen ártalmatlan szappan. 1 db ára 80 fillér. **Herzogrnó fogvíz.** Igen kellemes zamata száj- és fogviz. 1 db csomag vége egy pohár vizre, a szájjal és fogakkal spórákhoz nélkülözhetetlen. Egy pár csomag ára 70 fillér. **Herzogrnó körömvirágos folyadék.** 3 nap alatt a legdurvább úgyszólván a pohár, báronyosává teszi, a felrepedezett kezét 1-2-szeri bekendő után megkezelés is pohár, báronyosává teszi, a felrepedezett kezét 1-2-szeri bekendő után megkezelés is pohár, báronyosává teszi. 1 üveg ára 60 fillér. **Haj- és bajuszfestő folyadék.** Egy teljesen biztonságos haj- és bajuszfestő. A megfestett haj vagy bajusz a legelősen az új haj, bajusz vagy szakál-festésére. A megfestett haj vagy bajusz a legelősen az új haj, bajusz vagy szakál-festésére. A megfestett haj vagy bajusz a legelősen az új haj, bajusz vagy szakál-festésére. Egy csomag 2 üveg ára 4 K. **Cocain fog-**

csoppek. A legherebb fogfájást azonnal megszünteti. 1 üveg ára 70 f. **Fagybalzsam.** Egy pársoni bekendőre a legfájdalmasabb fagydagasztokat is eliminálhatja. 1 üveg ára 1 K. **Csoda mell- és tüdő-tea.** Köhögés, rekedtség, nehézség lézés stb. ellen. Ugy felöltök, mint gyermeknek igen ajánlható. 1 doboz ára 40 f. **Tyuksemirtő tapasz.** Bízatos határu szor tyuksemirtő és borkeményedés ellen, alkalmazás igen kényelmes, mert finom báronyosóvatra van felkenve. 1 boríték 30 fillér. **Szabad-ságrheuma szesz,** a legherebb szaggyógyászati is azonnal megszünteti. — Össze-tétele hasonló a Miraculinhoz. 1 üveg ára 70 fillér. **Szabad-ság migrén-pasztilla.** Bízatos határu szor fejfájás ellen, azonnal megszünteti bármilyen fájdal-mat. u. m. fog, fül, derék vagy láb hasogatást. 1 üveg ára 20 f. 1 kor. 20 fillér.

ESZTEGÁR BÉLA «Szabad-ság» gyógyszerész, Bpest, VI., Hungária-ut 57.

mányába tartozó Bráth Dezső őrmesternek 100 és Farkas Lajos csendőrnek 50 korona pénzzutalmat adományozott.

A m. kir. belügyminiszter ur a folyó évi szeptember 27-én kelt 125.169/V-b. számú rendeletével, az orvadászok üldözése és kiderítése körül kifejtett buzgó és eredményes ténykedésükért, a m. kir. V. sz. csendőrkerület állományába tartozó Végb Pál cz. őrmesternek 40, Sztrétye Demeter cz. őrsvezetőnek 30, Kozma Dávid és Bulej Zajacz Vincze csendőröknek pedig 20—20 korona pénzzutalmat adományozott.

Előléptettek:

1909. évi november 16-ával:

Az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Szöcs János, Berde Ignác és Szilveszter Mózes, továbbá

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Makar Gábor, Tóth János L és Herbert Sándor csendőrök, *csemlőr cz. őrsvezetőkké.*

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel elláttattak:

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Kristóf János czimz. őrsvezető 1909 október 29-én és Oláh József I. cz. őrmester 1909 október 30-án.

Névváltoztatás.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Donoszlovics Márk cz. őrsvezető vezetéknévét a m. kir. belügyminiszter urnak 1909. évi október hó 11-én 117.565/VI-a. számú engedélye alapján „Dombi-ra” változtatta.

Házasságra léptek:

Raschel Lambert, a m. kir. honvédelmi miniszterium 16. osztályába beosztott főbadnagy, lapunk felelős szerkesztője, nemes *Breuer Klára* úrbölggyel 1909 november 24-én Lőcsén.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában: *Gelencsér Mihály* czimz. őrmester. Magyar Máriával, 1909 október 30-án, Sárváron.

PÁLYAZATOK.

Egy irnoki állás a hajduböszörményi kir. járásbiróságnál. Fizetése pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a debreczeni kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi decz. hó 10-ig.

Egy irodatiszti állás a vaskohi kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a nagybárdi kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi deczember hó 9-ig.

Egy irnoki állás a gyergyószentmiklósi kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a csikezeredai kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi deczember hó 9-ig.

Egy irnoki állás az orosházi kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 480 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Három havi próbaszolgálat. Kérvények a gyulai kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi deczember hó 9-ig.

Egy irodasegéd-tiszti állás a m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóságánál (Budapest). Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 800 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a közp. igazgatósághoz 1909. évi deczember hó 15-ig.

Egy főfegyőri állás a lipótvári kir. orsz. fegyintezetnél. Fizetés 1000 korona. Lakpénz 160 korona vagy természetbeni lakás és természetbeni ruházat. 84 dekagramm napi kenyérbérlés. Magyar nyelv szóban és írásban. Tót nyelvismeret. Börtönügyi szolgálat. Kérvények a lipótvári kir. orsz. fegyintezet igazgatóságához 1909. évi deczember hó 5-ig.

Egy szolgai állás a budapesti kir. magyar tudomány-egyetem állattani intézeténél. Kezdő fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Ruhailtmény 100 korona. Kérvények a budapesti kir. tudomány-egyetem rectorához 1909. évi deczember hó 12-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Jövő évre szóló fali és előjegyzési naptáraink megjelentek, azokat minden rendelőknek díjtalanul fogjuk megküldeni a rendelések beérkezése sorrendjében.